

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Public relations v kontextu vybrané kauzy ve fotbalovém
prostředí**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

**Ing. Mgr. Michaela Kaprálková,
M.A.**

Vypracoval:

Marek Hanuš

Praha, 2023

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

Marek Hanuš

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval Ing. Mgr. Michaele Kaprálkové, M.A. za odborné vedení této bakalářské práce, konzultování problémů práce, věcné připomínky a praktické rady, které zásadně přispěly k úspěšnému dokončení práce. Dále bych chtěl poděkovat Ing. Mgr. Danielu Opelíkovi za přínosné konzultace a věcné nápady, jež vedly ke vzniku práce. V neposlední řadě bych vyjádřil svou upřímnou vděčnost všem, kteří se zapojí do využívání této práce s cílem rozvíjet povědomí o oblastech obsažené problematiky.

Abstrakt

Název: Public relations v kontextu vybrané kauzy ve fotbalovém prostředí

Cíle: Hlavním cílem této práce je analyzovat a porozumět roli public relations při řešení a zvládnání kontroverzních situací ve fotbalovém prostředí v rámci odlišného vnímání určité problematiky a vyhodnotit působení public relations klubu ve vybrané kauze.

Metody: V této práci byly využity kvalitativní metody – analýza textů, dokumentů, webových stránek, sociálních sítí, tiskových zpráv nebo vyjádření klubů a stakeholders. K zajištění vyšší objektivity a věrohodnosti závěrů bylo také využito metody triangulace.

Výsledky: Zvolenou kauzou pro tuto práci bylo odvetné utkání Evropské ligy mezi týmy Rangers FC a SK Slavia Praha a následné obvinění z rasismu vůči slávistickému obránci Ondřeji Kúdelovi. Tato kauza vyvolala celosvětovou odezvu. V rámci provedeného výzkumu lze konstatovat, že Slavia se v této situaci úspěšně vyrovnala s výzvami public relations. Z pohledu strategií public relations se klub nejprve postavil za svého hráče a odmítl jakékoli spojení klubu a hráče s rasismem, čímž získal na důvěryhodnosti u české veřejnosti. Následně se zaměřil na snížení napětí široké veřejnosti prostřednictvím sdělení, která potvrdila jeho pevný postoj vůči rasismu a diskriminaci. Dalším krokem bylo vydání prohlášení, ve kterém klub požadoval zastavení narůstajícího tlaku na vyšetřující orgán UEFA a ukončení neopodstatněných útoků na jejich hráče a českou společnost, čímž se situace uklidnila. Po vynesení trestu vůči Ondřeji Kúdelovi klub respektoval rozhodnutí disciplinární komise, a ještě jednou vyjádřil lítost nad celou situací. Tato analýza ukazuje, že prostřednictvím efektivních strategií public relations bylo možné adekvátně reagovat na vzniklou situaci a dosáhnout pozitivních výsledků. Oficiální stanovisko Slavie tak přispělo k uklidnění situace a úspěšnému zvládnutí celé kauzy.

Klíčová slova: Komunikace ve sportu, fotbal, rasismus, xenofobie, kulturní kontext, SK Slavia Praha, Rangers FC

Abstract

Title: Public relations within the context of a selected case in the football environment

Objectives: The main objective of this thesis is to analyse and understand the role of public relations in dealing with and managing controversial situations in the football environment in the context of different perceptions of a particular issue and to evaluate the effect of public relations of the club in the selected case.

Methods: qualitative methods were used in this study – analysis of texts, documents, websites, social networks, press releases or statements of clubs and stakeholders. The triangulation method was also used to ensure greater objectivity and credibility of the findings.

Results: the chosen case for this thesis was the Europa League return leg between Rangers FC and SK Slavia Prague and the subsequent accusation of racism against the Slavic defender Ondřej Kúděl. The case sparked a worldwide response. In the research carried out, it can be concluded that Slavia successfully coped with the public relations challenges in this situation. In terms of public relations strategies, the club first stood up for its player and rejected any association of the club and the player with racism, thereby gaining credibility with the Czech public. It then focused on reducing tensions with the general public through messages that confirmed its firm stance against racism and discrimination. The next step was to issue a statement demanding that the club stop the mounting pressure on the UEFA investigating body and end the unjustified attacks on their players and Czech society, thus calming the situation. Following the sentencing of Ondrej Kudel, the club respected the decision of the Disciplinary Committee, and once again expressed their regret for the whole situation. This analysis shows that through effective public relations strategies it was possible to respond adequately to the situation and achieve positive results. Thus, the official position of Slavia contributed to calming down the situation and successfully managing the whole case.

Keywords: Communication in sport, football, racism, xenophobia, cultural context, SK Slavia Praha, Rangers FC

OBSAH

1. ÚVOD.....	9
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
2.1 Public relations	11
2.2 Public relations ve sportu.....	14
2.3 Media relations	16
2.4 Média ve sportu	17
2.5 Hrozby soudobého sportovního prostředí.....	18
2.5.1 Rasismus	19
2.5.2 Rasová stereotypizace médií.....	21
2.6 Postoj vrcholných organizací k rasismu	22
2.6.1 Organizace FIFA.....	22
2.6.2 Organizace UEFA.....	24
2.6.3 Společné projekty s FARE.....	24
3. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE.....	26
3.1 Cíl práce	26
3.2 Úkoly práce.....	26
4. METODIKA PRÁCE	27
4.1 Výzkumné metody.....	27
4.2 Základní soubor a vzorek.....	28
4.3 Sběr dat	29
4.4 Interpretace dat	29
5. PRAKTICKÁ ČÁST	30
5.1 Objasnění událostí Rangers FC – SK Slavia Praha	30
5.1.1 Události na hrací ploše.....	30
5.1.2 Události v útrobách stadionu	32

5.1.3 Události po utkání.....	33
5.1.4 Pohled specialisty na sportovní právo	35
5.1.5 Rozuzlení právního sporu	36
5.1.6 Vyjádření SK Slavia Praha	36
5.2 Kulturní perspektivy v západních a středovýchodních evropských zemích.....	39
5.2.1 Vnímání rasismu v české společnosti	39
5.2.2 Vnímání rasismu v britské společnosti	41
5.2.3 Předsudky a odlišné vnímání rasismu.....	41
5.2.4 Předpojatost britského společenství.....	42
5.2.5 Vytváření rozdílů organizací UEFA	44
5.3 Incidentsy spojené s rasismem ve světě	44
5.3.1 Villarreal vs Barcelona	45
5.3.2 AC Milán vs Inter Milán.....	45
5.3.3 Rasové incidentsy v Anglii.....	46
6. DISKUZE	47
7. ZÁVĚR	51
SEZNAM ZDROJŮ.....	53
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	64

1. ÚVOD

V dnešním moderním fotbalovém prostředí má komunikace zásadní význam při řízení a udržování pověsti fotbalových klubů, hráčů a celého odvětví. Public relations, jako strategický nástroj pro budování image a správu vztahů s veřejností, hrají v této oblasti klíčovou roli. Tato práce se zaměřuje na problematiku public relations v kontextu vybrané kauzy ve fotbalovém prostředí.

Hlavním záměrem této práce je analyzovat a porozumět, jak public relations přispívají k řešení a zvládnutí kontroverzních situací ve fotbale. Konkrétně se práce zaměřuje na kauzu mezi týmy Rangers FC a SK Slavia Praha, která se nedávno stala předmětem široké pozornosti. Tato kauza poslouží jako významná případová studie pro zkoumání strategií a taktik, které kluby používají při takových incidentech, a také pro pochopení vlivu těchto událostí na vztahy s veřejností a pověst fotbalových klubů.

Dalším důležitým aspektem této práce je zkoumání odlišného vnímání problematiky rasismu v různých částech Evropy. Fotbal je fenomén překračující hranice a je vášnivě celosvětově sledován. Avšak vnímání rasismu se může výrazně lišit po celém světě a Evropa je toho více než dostačujícím příkladem, jelikož v rámci Evropy můžeme pozorovat jiné vnímání této problematiky v západní, střední a východní Evropě. Tato práce se zaměřuje na tyto kulturní a geografické rozdíly ve vnímání rasismu a jejich vliv na komunikační přístupy ve fotbalovém prostředí. Tím se přináší nový pohled na sociokulturní aspekty fotbalu a jeho propojení s veřejnými vztahy.

V rámci struktury práce budou nejdříve představeny teoretické základy public relations a jejich vztah k fotbalovému prostředí, dále media relations, jež jsou nezbytnou součástí public relations, a rasismu. Následně budou prezentovány cíle práce a výzkumné metody. Dále bude podrobněji analyzována kauza mezi týmy Rangers FC a SK Slavia Praha z odvetného utkání osmifinále Evropské ligy, s důrazem na strategie public relations, které byly použity ke zvládnutí této kontroverze. Poté se práce zaměří na odlišné vnímání rasismu v západní, střední a východní Evropě a jeho dopad na komunikační strategie ve fotbalovém prostředí. Tato část práce umožní lépe porozumět kulturním a geografickým rozdílům ve vnímání rasismu a jejich vlivu na komunikační postupy v rámci fotbalového odvětví.

Práce se bude opírat o dostupné informace a literaturu, a to jak z oblasti public relations ve sportu, tak z oblasti sociologie a kulturních studií. Významným zdrojem

informací budou také internetové články největších sportovních i nespportovních deníků u nás ale i ve světě. Je důležité zmínit, že práce se ponese v duchu právní domněnky presumpce nevinny, tedy veškeré vyjadřování ke kauze a nařčení slávistického obránce z rasismu bude vycházet z této myšlenky.

Očekává se, že tato práce přinese komplexní pohled na strategie public relations ve fotbale a poskytne užitečné poznatky pro řízení pověsti a řešení krizových situací ve sportovním prostředí. Dále bude sloužit jako základ pro dalším výzkum a rozvoj teoretických a praktických přístupů v oblasti public relations ve fotbalovém prostředí.

Cílem autora této práce je přispění k lepšímu porozumění důležitosti public relations ve fotbalovém prostředí a poskytne cenné poznatky pro klubové organizace, hráče a další aktéry fotbalového prostředí, kteří se zabývají řízením vztahů s veřejností a budováním pověsti.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Public relations

Pojem public relations (PR) je celosvětově používaný, a jak nám překlad z angličtiny do češtiny napovídá, tak se jedná o vztahy s veřejností. Public relations je složité definovat nejen kvůli nejednotnosti odborníků ohledně jeho zařazení do marketingového mixu či jako samostatného oboru, ale také kvůli různým kulturním přístupům k jeho vymezení. Je důležité si uvědomit, že v minulosti, zejména v zemích východního bloku, jako byla Česká republika, bylo PR vnímáno jako nástroj propagandy a státní politiky, kde byla uplatňována cenzura (Hejlová, 2015).

Kotler & Keller (2013) zařazují PR jako součást marketingového mixu a popisují ho jako Marketing Public Relations (MPR). Tito autoři chápou PR jako nástroj marketingové komunikace spolu s dalšími prvky, jako je například podpora prodeje, reklama a další. Hejlová (2015, s. 93) poznamenává, že tato koncepce platí zejména pro komerční firmy s klasickým produktovým cyklem, avšak v neziskovém sektoru může být PR vnímáno spíše jako *„základním nástrojem komunikace se stakeholdery, který ovlivňuje i vlastní podobu samotné organizace.“* Karliček & Král (2011, s. 115) uvádí, že *„Public relations neboli PR jsou disciplínou komunikačního mixu, která se ve světě marketingu setkává asi s nejmenším pochopením. Marketéři se obvykle ztratí již při naze tuto disciplínu definovat. Činnost pracovníků PR jim bývá rovněž poměrně nesrozumitelná. PR přitom mohou být velmi efektivní, a to často s minimálním rozpočtem.“*

Autor se domnívá, že PR lze vnímat odlišně například ve sportovním klubu, kde cílem není prodej zboží ale snaha vybudovat vztah společnosti k danému klubu a budovat dobré jméno oproti komerční společnosti, jejímž cílem je maximalizovat svůj prodej. Z toho vyplývá, že je velmi těžké jednotně definovat disciplínu Public relations, která by byla globálně uznávána. Svoboda (2009) poznamenává, že v literatuře lze dohledat více než 1000 definic pojmu public relations, které mohou být pojaté z různých pohledů. Tyto definice se vždy zabývají vztahy s veřejností nebo sociálně komunikační aktivitou, podobnou propagací, propagandě, agitací, žurnalistice a reklamě. Podlaha (2009) tvrdí, že jasně definovat public relations je obtížné, protože formy, techniky, činnosti a cíle PR jsou velmi variabilní a různorodé a liší se i v závislosti na konkrétních ekonomických odvětvích.

Hejlová (2015) však poznamenává, že nejvíce citovanou definicí PR v současné době je jednoduchá věta od autorů Cutlip, Center & Broom (2006, s. 6): „*PR je funkce managementu, která nastoluje a udržuje oboustranně výhodné vztahy mezi organizací a jejími publiky, na nichž závisí její úspěch či neúspěch.*“ Autoři v této definici public relations zahrnují několik podmínek, které nejsou samozřejmé a vždy zcela splněny. Tato definice implicitně předpokládá, že PR je vždy řízeno managementem a je pevně zakotvené ve firemní struktuře jako dlouhodobě řízená a strategická funkce, což není vždy pravda. Dále definice klade důraz na rovnocennost obou komunikačních stran a na významné postavení publika, na jehož názorech a postojích závisí úspěch či neúspěch organizace (Hejlová, 2015).

Svoboda (2009) uvedl ve své knize podobně znějící definici, ve které vidí public relations jako sociální komunikační aktivitu, jejíž činností působí na veřejnost jako celek. Cílem je pak budovat a zachovat pozitivní vztahy a dosahovat tak vzájemného souznění založeného na důvěře.

Přikrylová (2019, s. 115-116) definuje public relations „*jako řízenou obousměrnou komunikaci určitého subjektu s vazbou na různé druhy veřejnosti. Cílem je poznat a ovlivňovat její postoje (veřejné mínění), získat její porozumění a vybudovat dobré jméno a pozitivní obraz komunikujícího subjektu v očích veřejnosti.*“

Viplerová (2022) se přiklání k tomu, že z této definice (Přikrylová, 2019) zastává názor, že public relations jsou v rámci marketingové komunikace vnímány v širších souvislostech oproti ostatním prvkům základní komunikační strategie. Jejich cílem je budovat a udržovat prestiž a image celé organizace, a to díky zdůrazňování vzájemného porozumění, důvěry a podpoře pozitivního přijetí myšlenek. Na rozdíl od jiných nástrojů komunikačního mixu předpokládají PR rozdílné názory a vztahy u veřejnosti a poskytují racionální informace. Díky tomu jsou často využívány pro minimalizaci negativních dopadů na pověst firmy v rámci řešení krizových situací, protože jsou levnější než třeba reklama a podpora prodeje a dalším aspektem je jejich rychlost oproti právě reklamě a podpoře prodeje v krizových situacích. Hlavní výhodou PR oproti reklamě je v řešení dlouhodobých záležitostí a nezaměřování se jen na krátkodobé cíle. Zatímco reklama se snaží dosáhnout stanoveného cíle v co nejkratším časovém horizontu, PR pomáhají vytvářet podmínky pro dlouhodobý úspěch firmy. Jako další rozdíl můžeme vnímat to, že PR jsou určeny širší veřejnosti, zatímco reklama se často zaměřuje jen na danou skupinu, tedy zákazníky. Formou komunikace převládá u PR dialog, kde se firma snaží získat vliv

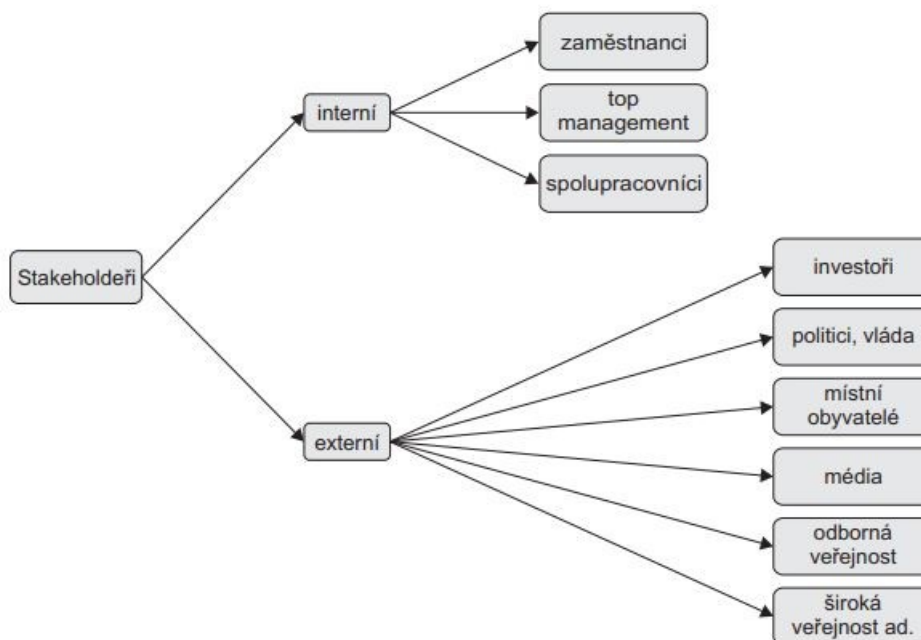
v médiích a mezi svými stakeholdery, mezitím reklama častěji využívá monolog a kupuje si čas a prostor v médiích.

Karlíček & Král (2011) definují ve své knize PR jako dialog mezi organizací a skupinami, které rozhodují o úspěchu či neúspěchu organizace. Existuje mnoho skupin (tzv. stakeholders), s nimiž PR pracuje. Tyto skupiny mohou napomoci organizaci k dosažení jejích cílů, ale také jí v tom účinně bránit. Mezi typické skupiny můžeme zahrnout místní komunity, investory, aktivistické skupiny, zaměstnance či potenciální zaměstnance, partnery, dárcy, dodavatele, vládní, zákonodární a kontrolní instituce, klíčové názorové vůdce, a dokonce i samotné zákazníky. Poslední a možná nejdůležitější skupinou jsou novináři, kteří mají tu moc ovlivnit všechny výše uvedené skupiny.

Na stejné téma poukazovala i Hejlová (2015), která rozdělila PR dle cílových skupin, sektorů, oblastí a nástrojů (viz obrázek 1 a 2).

Dělení public relations ve vztahu k cílovým skupinám komunikace:

- interní public relations – komunikace k zaměstnancům
- externí public relations – komunikace k veřejnosti (zde můžeme zahrnout investory, vládní orgány, média, spotřebitele, odbornou veřejnost apod.)

Obr. 1 Zainteresované skupiny – stakeholders u PR

Zdroj: Hejlová, *Public relations*, 2015

Další rozdělení je podle oblasti, které public relations nejčastěji využívají, dále podle sektoru, v němž působí a podle nástrojů, které se v PR používají.

Oblast PR	Nástroj PR	Sektor PR
<ul style="list-style-type: none"> • Issues management • interní komunikace • B2B komunikace • B2C komunikace • korporátní PR • produktové PR • finanční PR • online PR • Investor relations • Community relations • Public affairs a vztahy s vládou • společenská odpovědnost • a další 	<ul style="list-style-type: none"> • media relations • krizová komunikace • digitální komunikace • eventy • celebrity endorsement • sponzoring a fundraising • vlastní média • a další 	<ul style="list-style-type: none"> • finanční • spotřebitelské, B2C • B2B • produktové • kultura • sport • farmacie, zdravotnictví • energetika • průmysl • neziskový sektor • politické PR • a další

Obr. 2 Rozdělení PR podle oblastí, nástrojů a sektorů

Zdroj: Hejlová, Public relations, 2015

Řízení a kontrola skutečného obsahu sdělení v médiích a měření účinnosti PR kampaní mohou být problematické. I přesto však význam PR v rámci marketingové komunikace stále roste a firma by je měla brát v úvahu při vytváření své komunikační strategie, domnívá se (Přikrylová, 2019). Tím se nám otevírá téma media relations.

2.2 Public relations ve sportu

Sportovní prostředí je jedinečné a specifické v mnoha ohledech, a právě proto vyžaduje vlastní specializaci v oblasti public relations. Sportovní prostředí se odlišuje od jiných odvětví tím, že je plný emocí, vášně a soutěže, zahrnuje různé sporty, týmy, sportovce, fanoušky, média a všechno propojuje a integruje mezi sebou.

Vzhledem k této jedinečnosti je důležité, aby sportovní organizace měly strategii public relations, která je přizpůsobena specifickým potřebám a výzvám, které sportovní prostředí přináší. Vstupuje zde do hry specializovaná komunikace s veřejností, která se zabývá budováním a udržováním dobrého vztahu mezi sportovní organizací a jejím okolím.

V minulosti bylo prokázáno, že sportovní public relations a sportovní marketing mají odlišné cíle od svých tradičnějších jmenovců. Sportovní public relations se nezaměřuje pouze na zisk a prodejnost, jako je tomu v případě sportovního marketingu. Jejich hlavním zájmem je vytvářet dlouhodobé vztahy se sportovními fanoušky, sponzory, médii, komunitou a dalšími zainteresovanými stranami. To zahrnuje budování

pozitivního obrazu organizace, správu krizových situací, komunikaci s médii a vytváření prostoru pro interakci a zapojení fanoušků.

Ve sportu je také důležité brát v potaz emocionální aspekt, který jej provází. Public relations v tomto odvětví mohou pomoci vytvářet emocionální propojení mezi sportovci, týmy a fanoušky. Skrze vhodně navrženou komunikaci mohou sportovní organizace posílit pouto se svými fanoušky a vytvořit loajální komunitu.

Je patrné, že sportovní organizace a podniky působící v oblasti sportu často přikládají největší důraz marketingovým aktivitám, které považují za klíčové pro svůj obchodní úspěch. Nicméně, jak poukazuje Hopwood, Skinner & Kitchin (2010), public relations nejsou ve stejné míře upřednostňovány jako marketing a propagace. Přesto, pokud se public relations řídí správně, mohou poskytnout základnu, ze které může marketing těžit a prosperovat. Zvláštní povaha sportovního prostředí ve všech jeho podobách naznačuje, že tradiční marketing, propagace a obchod musí být přizpůsobeny potřebám sportu a veřejnosti aktivně zapojené v oblasti sportu a sportovních produktů.

Cíle public relations ve sportu jsou podle Hopwood, Skinner & Kitchin (2010, s.23) následující:

- vytvořit a uchovat dlouhotrvající vztahy,
- zvýšit povědomí,
- informovat,
- vzdělávat,
- budovat důvěru,
- vytvářet přátelství,
- dát lidem důvod k podpoře,
- vytvořit souhlas od fanoušků.

Stoldt, Dittmore & Branvold (2006) představují sportovní public relations jako manažersko-komunikační úkol, který se soustředí na identifikaci důležitých zainteresovaných stran sportovní organizace, hodnocení vztahů s těmito stranami a podporu pozitivních vztahů mezi organizací a zainteresovanými stranami. Zaměřují se na klíčové aspekty, které mají pro sportovní organizaci značný význam. Důležitou roli v tomto procesu hraje manažerský přístup k public relations ve sportu. Stejně jako personální management a marketing, i public relations mají zásadní vliv na úspěch a efektivitu sportovní organizace.

2.3 Media relations

Mimo public relations jsou velmi důležitou doménou také media relations, které můžeme do češtiny volně přeložit jako vztahy s médii. Jedná se o specifickou oblast nástrojů marketingové komunikace, která spadá právě pod public relations. Media relations jsou založena na faktu, že média mají velký vliv na veřejnost a mohou být klíčovým prostředkem k ovlivňování jejího vnímání. Tato oblast disponuje širokou škálou nástrojů, které slouží k budování dlouhodobých a pozitivních vztahů s novináři.

Mezi tyto nástroje Halada (2015) a Hejlová (2015) zařazují například tiskové zprávy a tiskové konference, eventy pro média, brífinky, společenské události, press tripy (novinářské exkurze) nebo různé interview. Halada (2015) mimo to ovšem zahrnuje i řadu neformálních událostí společně s novináři, jako například snídaně, obědy, večere nebo například kulturní a sportovní události.

Halada (2015, s. 109) definuje media relations jako „*oblast public relations, která se zabývá cíleným budováním vztahů s novináři a dalšími lidmi pracujícími v médiích.*“

PR oddělení si nenajímají novináře ani jim nijakým způsobem neplatí za jejich čas a prostor v tisku, který tomu věnují. Oproti reklamě je tedy tato forma finančně mnohem výhodnější, jelikož je zdarma. Karlíček & Král (2016) jsou toho názoru, že PR oddělení poskytují novinářům informace o tématech, která jsou na nějaké úrovni spojena s produktem či organizací, pro kterou chtějí získat publicitu. Dále pak záleží na samotném novináři, zda bude považovat poskytnuté informace za zajímavé pro své čtenáře, posluchače nebo diváky a zda je použije ve svých článcích a zprávách.

Media relations mohou být tímto ku prospěchu PR z hlediska možnosti komunikace vlastních materiálů bez většího vynakládání úsilí. Straková (2020) se domnívá, že pokud organizace dokáže zaujmout daného novináře svými tématy nebo materiály, tak jejich následná medializace může pozitivně ovlivnit čtenost, sledovanost nebo poslechovost daného materiálu. Důležité je, aby organizace aktivně pracovaly na budování pozitivních vztahů s médii v rámci media relations a snažily se vyvarovat chyb, které by naopak mohly vést k negativní publicitě.

Lze říci, že media relations mají v zásadě dva základní úkoly, mezi které můžeme zařadit vyvolání neplacené pozitivní publicity a předcházet a řídit publicitu negativní. Většina autorů, kteří se media relations zabývali, se shodují, že novináři jsou díky jejich nezávislosti považováni za objektivní. Stejného názoru jsou také Karlíček & Král (2016),

kteří ke zmíněnému tématu uvádí, že právě z toho důvodu je publicita tak efektivní. Neznámá značka má potenciál se teoreticky stát „hvězdou“ během velmi krátké doby. Nicméně stejně tak je možné, že negativní publicita může značku téměř okamžitě zničit, prakticky ze dne na den. (Karlíček & Král, 2016).

Ve snaze ovlivnit maximální možné množství informací, co se o klientech nebo organizacích publikuje v médiích, nebo naopak zajistit, aby o nich nebyly zveřejněny negativní informace, se PR specialisté musí přizpůsobovat pravidlům, podle nichž média fungují (tzv. mediální logika), a nabízet novinářům obsah, který bude atraktivní pro čtenáře a diváky, a s nímž tak budou novináři ochotni pracovat. Hejlová (2015) v souvislosti s mediální logikou poukazuje na základní pravidla, která by měla být dodržována, aby výsledek byl efektivní. Pro úspěšnou zprávu je důležité, aby byla aktuální, konkrétní, snadno pochopitelná a měla jasné a známé aktéry. Musí obsahovat fakta, nové informace a pokud možno vizuální prvky (např. obrazový materiál, infografiku nebo video). Důležitý je také překvapivý prvek nebo nové informace k tématu, jež je v daném okamžiku předmětem diskuze. Zpráva by měla být zajímavá pro cílovou skupinu daného média a měla by obsahovat příběh, jímž se budou čtenáři nebo diváci zabývat. Je důležité, aby marketingovému a inzertnímu profilu média odpovídaly také poskytnuté informace a jejich forma (*„tzn. že například deník Mladá Fronta Dnes, který si chce zachovat image „investigativního média“, bude spíše pátrat po zákulisních informacích, které jiné médium nemá a které jdou mimo tradiční PR kanály. Naopak časopis Ell bude zajímat nová kolekce módního řetězce, kterou navrhoval slavný návrhář“*) (Hejlová, 2015, s. 137)).

2.4 Média ve sportu

Sledování sportu a sportovních událostí má dlouhou historii a zakořeněné místo v lidské kultuře. Již v antickém Řecku a starověkém Římě byly pořádány sportovní soutěže, které přitahovaly velké množství diváků. S rozvojem moderních sportů v 19. století začaly vznikat také organizované sportovní soutěže a turnaje, které přitahovaly stále větší zájem. S nástupem průmyslové revoluce a technologického pokroku se začala rozvíjet také technologie pro záznam a přenos sportovních událostí.

První fotografie sportovních akcí byly pořízeny na přelomu 19. a 20. století a od té doby prošly sportovní události řadou médií, přes noviny, rozhlasové stanice, televizní přenosy až k dnešní digitální podobě. Celkově lze říci, že sledování sportovních událostí prošlo dlouhou evolucí od starověkých do dnešních digitálních médií. Díky

technologickému pokroku máme dnes mnoho možností, jak se zapojit do sportovního dění a sdílet vašeň a radost ze sportu s ostatními fanoušky po celém světě.

Nicholson (2007) uvádí, že hlavními faktory, jež ovlivňují vztahy mezi sportem a médií a jejich rychlý rozvoj, jsou technologie, komercializace, integrace a globalizace. Technologický pokrok hraje významnou roli při rozvoji sportovních médií. Každý přechod na novou technologii, jako například přechod z tisku na rozhlas nebo z televize na internet, přináší změny ve vývoji sportovních médií. Díky technologickému pokroku se informace šíří rychleji a lidé mají přístup k širšímu spektru informací. Internet a mobilní sítě umožňují lidem získávat nejaktuálnější informace z celého světa prakticky odkudkoliv.

Vztah mezi sportem a médií není založen pouze na dobrovolnosti předávat sportovní informace lidem, ale úzce souvisí s komerčním zájmem. Profesionální sport se již od 60. let minulého století stal marketingovým nástrojem pro mediální organizace, sponzory a inzerenty. Dnes jsou profesionální týmy považovány za produkty nebo komodity pro komerční účely. Tyto týmy jsou zcela závislé na médiích a jejich příjmy jsou přímo závislé na jejich mediální popularitě (Nicholson, 2007).

Integrace je dalším důležitým pojmem, který ovlivňuje vztahy mezi sportem a médií. Integrace se projevuje jednak ve spojování různých typů médií, kdy dnes chytré televize kombinují televizi, rozhlas a internet. Integrace je také patrná v mediálních organizacích, kde dochází ke sloučení různých médií pod jednou střechou. To umožňuje podporovat sportovní produkty a týmy ve všech typech médií. Vznikají nadnárodní mediální korporace, které integrují obsah a distribuci a snižují rozmanitost jednotlivých médií (Nicholson, 2007).

Podle Nicholsona (2007) je globalizace posledním hybatelem spojení sportu s médií. Globalizace sportovních médií je výsledkem vývoje technologií, komercializace, integrace a dalších faktorů. Roli v globalizaci sehrává ekonomický obchod, migrace lidí a větší možnosti cestování a pohybu osob. Tím se sportovní události a zpravodajství stávají dostupnými a rozšířenými po celém světě.

2.5 Hrozby soudobého sportovního prostředí

Sport se v dnešní době potýká s novými hrozbami a překážkami, které se objevily v rámci nejen evropské, ale celosvětové společnosti. Mezi těmito hrozbami se nacházejí komerční tlaky, zneužívání mladých hráčů, dopingové skandály, rasismus, násilí, korupce

a praní špinavých peněz. Tyto faktory představují vážné hrozby pro integritu a hodnoty sportu (Bílá kniha o sportu MŠMT, 2007).

Komerční tlaky přinášejí nebezpečí převážení finančních zájmů nad sportovními hodnotami a rovnocenností soutěže. Ve sportu se stále více projevuje tlak na komercializaci. Sponzoři a média očekávají vyšší zisky a větší diváckou přitažlivost, což může vést k tlaku na sportovní organizace a týmy, který bude celé prostředí fair play sportu narušovat.

Dalším problémem, se kterým se sport potýká, je zneužívání mladých hráčů. „*Bezohledné využívání mladých hráčů neustále pokračuje. Nejvážnější problém se týká dětí, které nejsou vybrány do soutěží a jsou opuštěny v cizí zemi, čímž se často dostávají na šikmou plochu, což umožňuje jejich další bezohledné využívání*“ (Bílá kniha o sportu MŠMT, 2007, s. 16). Dalším příkladem může být také vystavování přílišnému fyzickému a psychickému vyčerpání mladých talentovaných sportovců. Tlak na dosažení co nejlepších výsledků ze strany klubů a agentů může ohrozit jejich zdraví a vývoj, a zároveň jim může být upřena příležitost pro normální dětství a vzdělání.

Doping je další vážnou hrozbou, které sport musí čelit. Používání nedovolených látek a technik narušuje fair play sportu a poškozují zdraví sportovců. Je nezbytné zavedení přísných antidopingových opatření a systémů kontroly, aby se zajistilo spravedlivé prostředí pro všechny sportovce a udržela se důvěra ve sportovní soutěže.

Rasismus, násilí, korupce a praní špinavých peněz mají negativní dopad na sportovní prostředí. Násilí ohrožuje bezpečnost sportovních událostí, korupce a praní špinavých peněz podkopávají důvěru ve spravedlivost a transparentnost sportovních institucí a rasismus porušuje principy rovnosti a úcty k lidské důstojnosti.

2.5.1 Rasismus

Rasismus sám o sobě má mnoho podob a je velmi obecný, nemá jednoznačný význam, který by byl srozumitelný pro všechny a je velmi obtížné konkrétní konfliktní situace kategorizovat do jednotlivých skupin. Pod pojmem rasismus lze popsat celou řadu různých podob, mezi něž lze zařadit nadávky, názory, postoje, násilí, předsudky, stereotypy, diskriminace, nesnášenlivost, agrese, nerovnost podmínek, ponižování, nadřazenost a další. Koubek (2022) uvádí, že někteří autoři se zaměřují na určité jevy ze seznamu uvedeného výše a tvrdí, že právě tyto jevy definují fenomén rasismu. Na toto téma reagují Danics & Kamín (2008), kteří tvrdí, že při popisu rasismu je nutné zohlednit

všechny tyto jevy a spíše než se soustředit na jeden konkrétní jev, je důležité se zaměřit na celkový charakter tohoto fenoménu, tedy na vztahy a podmíněnosti jednotlivých jevů. Pouze tak můžeme získat úplnější a komplexnější pochopení rasismu jako celku.

Podobný názor zastává také Fredrickson (2003), ten zmiňuje, že při zkoumání daného tématu by hledal definici mezi dvěma názory. Prvním názorem je, že rasismus je typicky moderní myšlenkou, která nemá významnější historický precedent. Druhou teorií je pak názor, že rasismus je pouze novým projevem pradávného fenoménu spojeného s kmenovým systémem nebo xenofobií. Z tohoto pohledu je pro něj důležité zajímat se o rozličné perspektivy na původ a povahu rasismu.

Fredrickson (2003) dále uvádí, že lidé často používají termín rasismus, aniž by si uvědomovali jeho hlubší význam. Používají ho k označení nepřátelských nebo negativních pocitů jedné etnické skupiny vůči jiné, a k vysvětlení důvodů, proč se někdo chová ke druhé skupině špatně. Avšak rasismus není pouze o pocitech nebo předsudcích, ale také o konkrétních činech a projevech, které mohou být brutální a škodlivé pro jednotlivce i celou společnost. Někdy se stává, že antipatie jedné skupiny vůči druhé je tak silná, že vede k cílenému a úmyslnému poškozování druhé skupiny. Tyto činy jsou obvykle daleko horší než běžné předsudky a povýšenectví, které mohou mít mnozí lidé, a odhalují pravou povahu rasismu. Z toho důvodu je důležité se na rasismus dívat jako na celkový jev, a zkoumat podmínky a vztahy, které ho podporují, aby bylo možné se mu účinněji bránit.

Řada autorů se shoduje v názoru, že za počátek rasismu lze považovat kolonistické období, kdy se Evropané vydali do světa. Fredrickson (2003) počátky rasismu datuje do čtrnáctého a patnáctého století, konkrétně do Iberie, kde se patrně prvně vytvářelo spojení otroctví s černou pletí. K tomuto tématu se vyjádřili také autoři Danics & Kamín (2008), kteří tvrdí, že pro lidstvo je již od pradávna velmi důležité objevovat nové kultury a místa v odlehlých částech světa. Nicméně na počátku 15. století začali Evropané tuto snahu podnikat mnohem aktivněji, což mělo za následek jejich často bezohledné zasahování do jiných kultur, přivlastňování si území a následné ovlivňování. Tento postup měl důsledky i v podobě vzniku etnických konfliktů, které se v některých zemích dodnes nepodařilo úplně vyřešit (příkladem jsou USA, Velká Británie, Jihoafrická republika, Kanada nebo Austrálie).

Limport (2013) k tomuto tématu uvádí, že v době velkých objevů a přijímání faktů, že na naší planetě existují i jiné kultury, se Evropané při svých objevných plavbách setkávali s cizími kulturami a chovali se k nim etnocentricky. To znamená, že hodnotili tyto kultury podle vlastního kulturního pohledu. Limport (2013, s. 9) k jejich překvapení a improvizativnímu jednání uvedl: „*Bylo to něco, jako kdybychom v dnešní době narazili na mimozemskou civilizaci – také bychom asi nevěděli, jak reagovat.*“ Tyto zkušenosti vedly k dlouhé cestě poznávání konceptu rasy a s ním spojeným rasismem.

V otázce moderního rasismu můžeme rozlišovat dvě hlavní formy. První formou je tzv. církevní rasismus, který jsme mohli pozorovat ve Španělsku v patnáctém a šestnáctém století. Jednalo se o nenávist vůči židům, kteří byli vyobrazováni jako pomocníci satana, spojenci s ďáblem nebo dokonce byli spojováni s čarodějnictvím. K tomu, aby židé mohli být zapojeni do společnosti a přijatí do různých církevních i světských organizací, museli mít certifikát o čistotě krve (Pavlíková, 2007).

Nám známější je ovšem druhá forma moderního rasismu, a to nadřazování bělošské barvy pleti. Ta se rozšířila až po objevných plavbách mimo Evropu, kde se například v Africe setkávali s lidmi tmavé pleti. Pavlíková (2007) uvádí, že do té doby neměli Evropané s černošskými obyvateli takové zkušenosti a že jedním z faktorů, které vedly k preferování světlé barvy, mohlo být pravděpodobně zobrazování ďáblů a kata jako černochů. Tímto způsobem začali lidé spojovat černou barvu pleti s negativními konotacemi zla a smrti.

V osmnáctém století se moderní rasismus, tak jak ho známe dodnes, rozvinul a rychle se stal fenoménem zejména na jihu USA. Afroamerické obyvatelstvo bylo nuceno podléhat mnoha segregacním zákonům, které omezovaly jejich volební práva nebo například sňatky s lidmi jiné barvy pleti uvádí (Fredrickson, 2003). Dále tvrdí, že propaganda prezentovala tuto skupinu jako bestie, které touží po bělošských ženách, což sloužilo jako ospravedlnění pro lynčování. Policie poté postupně zvyšovala úroveň agrese a docházelo k čím dál surovějším trestům, což způsobovalo velké příkoří afroamerickému obyvatelstvu.

2.5.2 Rasová stereotypizace médií

Média se nezanedbatelným způsobem podílí na vytváření stereotypů. Podle autorů Petráčková & Kraus (1998) se za výrazem stereotyp skrývá jakási automatizovaná, ustálená představa, způsob reagování nebo jednání. Peňázová (2010, s. 18) uvádí, že

„stereotypy mohou být kladné i záporné. Často se vyskytují právě ve spojení s příslušníky jiných národů a ras a mívají v těchto souvislostech obvykle negativní konotace.“

O téma stereotypů se zajímali také autoři Billings & Parrot (2020), kteří zastávají názor, že stereotypy mohou fungovat několika způsoby. Hovoříme-li přímo o stereotypech rasových, lidé porovnávají svou vlastní etnickou skupinu s druhou na základě obrazů a dat, které jim jsou předkládány. V průběhu tohoto srovnání většinou podvědomě vyhledávají informace, které vyzdvihují jejich vlastní skupinu, což jim pomáhá posilovat jejich přesvědčení o sobě samých. Na druhé straně existuje také možnost, že budou hledat negativní příklady právě v protější etnické skupině. Podle odborníků to znamená, že se snaží přesvědčit sami sebe, že problémy jsou způsobeny těmi druhými (Weeks, Dixon, Tolbert & Sevilla, 2020). Dle autora této práce, snaha zvelebovat sebe sama či poškozovat toho druhého, je projevem vyspělé lidské civilizace dnešní doby.

Stereotypizace, obzvláště ta rasová, se nevyhýbá ani sportovním médiím. Toto tvrzení potvrzuje také Koubek (2022), který dále tvrdí, že zmíněnou stereotypizaci lze zpozorovat z řady mediálních analýz. Například v roce 2010 francouzský sprinter Christophe Lemaitre dosáhl osobního maxima na domácím šampionátu, kdy zaběhl závod na 100 metrů v čase 9,98s. Média zdůrazňovala, že si vylepšil osobní rekord a pokořil významný sprinterský milník. Nicméně, tisk také zdůrazňoval jeho bílou barvu pleti, jako by se jednalo o nějakou překážku nebo něco neuvěřitelného. To vedlo k tomu, že sprinter dostal přezdívku „*White Lighting*“ (což lze přeložit jako bílé světlo, paprsek či blesk). Tento případ ukazuje, jak média mohou podpořit rasové stereotypy a jak to může ovlivnit vnímání populace z různých etnických skupin (Farrington, et al., 2012). K tomuto tématu položili autoři ještě řečnickou otázku, ve které se ptají, zda bylo vhodné uvést, že Lemaitre byl prvním sprinterem s bílou barvou pleti, který dosáhl času pod deset sekund v běhu na sto metrů. Zda to bylo pouze objektivní konstatování nebo zda to nese v sobě myšlenku na rozdíly mezi bílými a černými a zda to nebylo jen popíchnutí k již existujícím rasovým stereotypům a jejich podpora.

2.6 Postoj vrcholných organizací k rasismu

2.6.1 Organizace FIFA

FIFA, jako mezinárodní organizace řídící světový fotbal, má nulovou toleranci k rasismu a diskriminaci v jakékoliv formě. FIFA má mnoho programů a iniciativ zaměřených na boj proti rasismu a podporu multikulturalismu v rámci fotbalového

prostředí. FIFA také pravidelně vydává prohlášení a opatření k boji proti rasismu a diskriminaci, jako například osvětové kampaně, sankce pro hráče a fanoušky projevující se rasisticky apod.

K problematice rasismu se vyjádřil také světoznámý fotbalista Pelé na konferenci FIFA against Racism v Buenos Aires, kde vyřkl tato slova: „*Rasismus nemá žádný rozumný motiv: ve skutečnosti pramení z čiré nevědomosti a předsudků. Je to strach z odlišnosti. Rasismus je zbabělost a zbabělost pochází ze strachu*“ (FIFA, ©2016).

Od roku 1960 má FIFA odhodlaný postoj ve prospěch rozmanitosti a proti diskriminaci v jejích stanovách a později ve FIFA Code of Ethics a FIFA Code of Conduct (kodex etiky a kodex chování, pozn.). Tím položila základy pro respektování a mírové soužití ve světové fotbalové rodině (FIFA, ©2016).

FIFA má díky svému vlivu a globálnímu dosahu zodpovědnost mít silný hlas v oblasti sociální odpovědnosti a filantropie. FIFA aktivně podporuje sport jako prostředek pro sociální rozvoj, bojuje proti rasismu a diskriminaci všeho druhu, podporuje udržitelnost sportovních akcí a zdůrazňuje fair play jako klíčovou součást fotbalu (FIFA, ©2016).

2.6.1.1 Say no to racism

Každý rok Mezinárodní fotbalová federace (FIFA) vyhrazením dne v kalendáři svých akcí vyzývá fotbalovou komunitu k boji proti rasismu po celém světě, využívají svých zvukných sportovních akcí k důraznému vystoupení proti rasismu nejen ve fotbale, ale i v celé společnosti. Během konfederačního poháru FIFA ve Francii v roce 2003 se zúčastněné týmy během zápasů spojily, aby poslaly světu zprávu, tím že se postavili společně se soupeřem a rozhodčími do řady a zobrazili transparent s nápisem „*Say no to racism*“ (The Communication Initiative Network, 2011).

V roce 2006 byly při příležitosti Mistroství světa ve fotbale v Německu uspořádány různé aktivity, které měly všem 64 utkáním dát viditelný prvek s jasným poselstvím proti rasismu. Včetně těchto poselství byl také emblém na středovém kruhu hřiště, který obsahoval nápisy „*A time to make friends*“ a „*Say no to racism*“ (viz. Obrázek 3). FIFA uspořádala tiskovou konferenci k zahájení „*FIFA Anti-Discrimination Day*“ a podpořila boj proti rasismu prostřednictvím fotbalových osobností (The Communication Initiative Network, 2011).

Obr. 3 Emblém se sloganem Mistrovství světa 2006 v Německu

Foto: Kirt Morris

2.6.2 Organizace UEFA

Organizace FIFA a UEFA mají podobné postoje k rasismu a diskriminaci a obě organizace mají politiku nulové tolerance vůči jakékoli formě rasismu, sexismu, homofobie a jiných forem diskriminace. Obě organizace také spolupracují s organizací FARE (Football Against Racism in Europe), která se zaměřuje na boj proti rasismu a diskriminaci ve fotbale.

Stejně jako organizace FIFA zavedla rozsáhlou kampaň „Say no to racism“, tak také UEFA uvedla vchod svoji kampaň „Respect“, která se mimo jiné také zabývá bojem proti rasismu (UEFA, ©1998-2023).

2.6.3 Společné projekty s FARE

FARE (Football Against Racism in Europe) je organizací bojující proti rasismu v evropském fotbale ve spolupráci s vrcholnými organizacemi UEFA a FIFA. Příkladem

některých z projektů může být například „*Unite Against Racism*“ nebo „*Football People action weeks*.“

„*Football People action weeks*“ přichází s myšlenkou, že všichni fotbaloví fanoušci, bez ohledu na jejich rasu, zdravotní postižení, místo, kde žijí nebo sexuální orientaci, jsou stejní (UEFA, ©1998-2023). „*Unite Against Racism*“ je společná iniciativa organizací UEFA a FARE. Tato kampaň byla zahájena v roce 2001 a zaměřuje se na boj proti rasismu, xenofobii a ostatním formám diskriminace ve fotbale (UEFA & FARE, 2003).

3. CÍLE A ÚKOLY PRÁCE

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je zmapování PR v kontextu vybrané kauzy ve fotbalovém prostředí, jíž bude kauza z osmičtvrté utkání Evropské ligy mezi týmy Rangers FC a SK Slavia Praha a vyhodnocení kvality zvolené strategie při řešení situace a její účinnost v zachování pozitivního obrazu klubu.

3.2 Úkoly práce

Pro lepší pochopení dané problematiky a pro splnění vytyčeného cíle jsou stanoveny následující úkoly:

- Provést rešerši odborné literatury, která se vztahuje k řešenému tématu
- Vyhledat veškeré možné publikace, tiskové zprávy, mediální výstupy, či vyjádření sportovních osobností k řešené kauze Rangers FC – SK Slavia Praha a získané postoje a informace zakomponovat do obsahu bakalářské práce
- Vyhledat další podobné medializované kauzy o rasismu ve fotbalovém prostředí a provést jejich rešerši
- Na základě získaných dat odlišit vnímání daného problému v západoevropské, střeoevropské a východoevropské společnosti

4. METODIKA PRÁCE

V práci bude využito kvalitativních výzkumných metod. Drašar (2017) uvádí, že kvalitativní výzkum představuje jiný způsob poznání sociální reality, než nabízí přístupy založené na dotazníku s předem připravenými otázkami. Poskytuje široký přehled o vybraném problému a hlubší vhled do reálného světa lidí. Základním rysem zde je dát průchod myšlenkám respondenta a sledovat jeho vlastní strukturaci problému.

Je důležité poznamenat, že tato bakalářská práce se zaměřuje na hodnocení kauzy z hlediska zachování dobrého jména klubu, nikoli na provádění samotného vyšetřování incidentu a ověřování jeho skutečnosti.

4.1 Výzkumné metody

Jednou z těchto metod bude analýza dokumentů kvalitativního typu. Těmito dokumenty, či materiály budou tiskové zprávy, vyjádření klubů a stakeholders nebo například sociální zdroje a mediální výstupy.

Analýza je považována za vědeckou metodu, která je založena na dekompozici určitého celku na elementární části. Cílem této výzkumné metody je identifikování podstatných a nutných vlastností elementárních částí určitého celku, vyzorovat jejich podstatu a zákonitosti. Analýzu lze pozorovat ve spoustě vědních oborů, hromadně nazývané jako přírodní vědy. Například v matematice analýzu pozorujeme jako část matematiky zabývající se studiem pojmu funkce. Do tohoto odvětví se řadí například obsahová analýza, či protokolová analýza (Heller, 2007).

Bude také využito metody triangulace, to znamená, že bude využito více metod a více zdrojů dat. K zajištění vyšší objektivity a věrohodnosti teoretických závěrů, získávaných verbálně interpretační analýzou lidského chování, jednání nebo činnosti, se proto používají ještě další – doprovodné techniky a metody. V terminologii kvalitativního výzkumu se to označuje jako „triangulace metod“ (Velenský a Buzek, b.r.).

Existuje několik různých způsobů, jak zajistit triangulaci. Lze ji dosáhnout prostřednictvím kombinace různých přístupů, zdrojů dat, teorií nebo dokonce zapojením více výzkumníků (Patton, 1999).

Hendl (2016) popisuje tři typy triangulace:

- datová – pracujeme s více datovými soubory, více případy atd.
- metodologická – pro analýzu a interpretaci dat využíváme různých metod

- výzkumnická – šetření provádí více výzkumníků

V této práci je využito metody monografické, to znamená, že je jeden případ zpracováván do hloubky a hledají se různé následky a vývojové trendy případu (Vojtíšek, 2012). K tomu autorovi pomůže sekundární analýza dat, tedy práce s daty vytvořenými někým jiným anebo za jiným účelem. Sekundární analýza dat zahrnuje případy, kde se autor zpravidla neúčastní žádné fáze výzkumu, kterými jsou například tvorba dotazníku, nebo jiné metody za použití statistiky (Vojtíšek, 2012).

V rámci monografické metody existuje několik typů případových studií, které se liší v závislosti na sledovaných případech. Mezi tyto typy patří individuální případové studie, studie komunit a sociálních skupin, studie organizací a institucí, a také studie zaměřené na programy, události, role a vztahy. Každý z těchto typů studií má své specifické zaměření a cíle v rámci analýzy a pochopení daného případu (Hendl, 2016).

Hendl (2016) dále uvádí, že prostřednictvím důkladného zkoumání jednoho případu je možné získat lepší porozumění i pro ostatní podobné případy. Analýza a studium detailů a specifik jednoho případu umožňuje odhalit obecné trendy, vzorce a klíčové faktory, které mohou být relevantní i pro další podobné situace. Tímto způsobem se zvyšuje schopnost aplikovat získané poznatky na širší kontext a rozšířit naše znalosti o daném fenoménu nebo oblasti studia.

4.2 Základní soubor a vzorek

Základním souborem pro výzkum k této bakalářské práci budou všechny kompetentní osoby, jež se k vybrané kauze vyjádřili, či vydali nějaké prohlášení. Dále budou zahrnuty veškeré dokumenty, mezi které lze řadit tiskové zprávy, vyjádření zúčastněných klubů a stakeholders. V neposlední řadě budou v rámci základního souboru zahrnuty mediální výstupy světových a českých sportovních deníků a zdroje ze sociálních sítí. Autor bude využívat primárně internetových zdrojů, které jsou v dané problematice stěžejní a snáze celosvětově dohledatelné.

Vzorek pro tento výzkum bude dostupný a zároveň záměrný, bude se jednat o vzorek s částečně ovlivněným výběrem. Vzhledem k tomu, že se bude ve finále hodnotit použitá strategie slávistického klubu, bude se vycházet primárně z vyjádření SK Slavia Praha.

4.3 Sběr dat

Sběr dat bude probíhat kvalitativní metodou. Bude zde využito analýzy dokumentů kvalitativní typu. Autor v této fázi bude vybírat vždy jen potřebné informace z dostupných dokumentů a zdrojů, které v předchozí fázi získal.

4.4 Interpretace dat

K analýze dat bude využita tematická analýza. Tematická analýza je pro autora nejlepší volbou, jelikož kvalitativní data jsou všestranná s různými nepatrnými odlišnostmi, a proto se tato analýza zdá být vhodnou variantou k předejití těchto nástrah. Merten (1983) uvádí, že tematická analýza je jednou z nejstarších metod obsahové analýzy vůbec. Poprvé ji použil sociolog Stoklossa a v současné době je tato analýza standardní metodou při analýze textů v médiích. Braun & Clarke (2006) ji označují jako metodu identifikace, analýzy a odkazování ke vzorům (tématům) v datech. Za její benefit označují její flexibilitu.

5. PRAKTICKÁ ČÁST

V této části práce se autor bude zabývat konkrétní kauzou, kterou přineslo utkání čtvrtfinále Evropské ligy mezi Rangers FC a SK Slavia Praha. V této kauze šlo mimo jiné také o údajný rasistický incident, jehož právní dohry se táhly dlouhé měsíce. Výsledkem této kapitoly však nebude deklarování, která ze stran je v právu ani příklánění se k tvrzení jedné či druhé strany.

5.1 Objasnění událostí Rangers FC – SK Slavia Praha

5.1.1 Události na hrací ploše

Dne 18. března 2021 nastoupila Slavia k odvetnému utkání osmifinále Evropské ligy na Ibrox Stadium proti Rangers FC. Po prvním utkání, které skončilo remízou 1:1, Slavia znásobila své úsilí z prvního utkání, a již ve 14. minutě se ujala vedení. Slavia celkově ovládla statistiky celého utkání, vyjma statistik faulů, žlutých a červených karet, což dokládají také oficiální statistiky UEFA (UEFA, ©2021).

K tomu, že se jednalo o vyostřené utkání, se vyjádřil také Jan Bořil, člen hráčského kádru. Ten v pozápasovém rozhovoru uvedl: „*Od začátku jsme cítili, že po nás půjdou. Taky dost padali, některé fauly vůbec nebyly. Druhý poločas byl ještě vyhecovanější, ale dobře jsme se s tím popasovali a zaslouženě vyhráli,*“ k tomu ještě dodal: „*Dost to bolelo, kopali nás, bylo to nepříjemné*“ (Povejšil, 2021).

O surové hře vypovídá také zákrok, spáchaný Kemarou Roofem, na slávistického brankáře Ondřeje Koláře, který musel být odnesen na nosítkách, a následné vyšetření odhalilo frakturu čelní kosti, což potvrdil na svém twitterovém účtu šéf Slavie, Jaroslav Tvrdík (Novák, 2021). Ke snaze hráčů Rangers vyřadit slávistického brankáře, se vyjádřil také Jindřich Trpišovský, hlavní trenér Slavie: „*Od začátku po Ondrovi šli, snažili se rozhodit. Dva zákroky na něj byly už v první půli, třetím se jim ho povedlo vyřadit*“ (Novák, 2021).

Důležitým momentem utkání, událost, která vzbudila velkou pozornost a stala se hlavním tématem světových médií na několik týdnů, byl konflikt dvou hráčů v 87. minutě. Těmito hráči byli Glen Kamara na straně Rangers a slávistický Ondřej Kúdela. Koubek (2022) daný incident shrnuje velmi výstižně a uvádí, že v 86. minutě utkání byl odpískán faul na tehdejšího útočníka Slavie Jana Kuchtu, po jehož pádu si domácí začali stěžovat na to, že Kuchta pád nasimuloval. Obránce domácích Connor Goldson následně nakopl míč do ležícího Kuchty, což vyvolalo potyčku mezi hráči obou týmů. V této

potyčce došlo k incidentu mezi Kúdelou a Kamarou, kdy Ondřej Kúdela, hráč Slavie, přiběhl k záložníkovi Rangers Kamarovi a s přikrytými ústy mu v těsné blízkosti něco pošeptal. Na tento incident Kamara okamžitě zareagoval a začal na Kúdelu ukazovat, k čemuž se po několika okamžicích přidal i jeho spoluhráč Bongani Zungu a oba hráči Rangers okamžitě vyhledali rozhodčího, aby mu, z jejich pohledu, popsali incident. Následně s několika dalšími spoluhráči pronásledovali slávistického hráče, který pouze kroutil hlavou a rukama a ze záznamů je možné odezírat, že opakovaně říká v angličtině „No, no.“

Po dvou letech od incidentu stále není zcela jasné, co se skutečně na hřišti v těsné blízkosti obou aktérů odehrálo, co bylo vyřčeno a co ne. Verze obou zúčastněných jsou odlišné. Kamara se po faulu na Kuchtu a k celému incidentu na hřišti vyjádřil slovy: „*I think he was shouting to the ref, or saying if he could get someone booked or something, so I was like ‚shut up‘. Then his teammate kind of laughed. I think it was number 17, and his teammate chuckled off and said ‚one second my friend‘*“ („Myslím, že křičel na rozhodčího, nebo říkal, jestli by mohl někoho potrestat nebo tak něco, tak jsem ‚drž hubu‘. Pak se jeho spoluhráč tak trochu smál. Myslím, že to bylo číslo 17, a jeho spoluhráč se zasmál a řekl ‚vteřinku, kamaráde‘,“ pozn.). Načež k němu přiběhl s přikrytými ústy Kúdela, k čemuž se Kamara vyjádřil těmito slovy: „*He came over and said ‚you’re a monkey, you’re a fu***** monkey and you know you are‘, from there I reacted and said he’s a racist, he’s racist*“ („Přišel a řekl ‚ty jsi opice, ty jsi zas***** opice a ty víš, že jsi‘, na to jsem zareagoval a řekl jsem, že je to rasista, že je rasista,“ pozn.) (Smith, 2021).

Ke Kamarově verzi se přiklání i jeho spoluhráč Connor Goldson, ačkoli nebyl vůbec v blízkosti incidentu, vyjádřil se k tomu slovy: „*It wasn’t allegedly said; it was said. The reaction possibly showed the togetherness and the tightness of the group but it shouldn’t need somethink like that. I’m disgusted with what happened. I know it was said, 100 per cent. I didn’t hear it myself but I know the individual Glen is. In the two-and-a-half years he’s been here I don’t think I’ve ever seen him get angry or be emotional in any kind of way. So for him to get like that, I know that something was said and I believe him one hundred per cent*“ („Údajně to nebylo řečeno; bylo to řečeno. Reakce možná ukázala soudržnost a semknutost skupiny, ale něco takového by nemělo být potřeba. Jsem znechucený tím, co se stalo. Víím, že to bylo řečeno, na sto procent. Osobně jsem to neslyšel, ale víím, jaký Glen je. Za dva a půl roku, co je tady, jsem ho snad nikdy neviděl,

že by se rozčílil nebo byl nějak emotivní. Takže když se takhle rozčílil, vím, že mu něco řekli, a sto procentně mu věřím,“ pozn.) (Pilcher, 2021).

Pohled druhého z aktérů, Ondřeje Kúdely, je zcela odlišný a sám Kúdela absolutně popírá jakékoli nařčení z rasismu. K tomuto incidentu se vyjádřil slovy: *„Řekl jsem mu: ‚You’re fu***** guy‘ (Jsi zas***** chlapík, pozn). Bylo to řečeno v emocích po dvou červených kartách a řadě brutálních zákroků soupeře, ale naprosto odmítám rasismus“ (Slavia, ©2021).*

5.1.2 Události v útrobách stadionu

Po závěrečném hvizdu a veškerých formálních povinností na hřišti většinou týmy odchází do svých kabin, to ale bylo znemožněno hráčům a realizačnímu týmu Slavie. Rangers FC totiž drželi hráče a realizační tým Slavie na hřišti a odmítali je vpustit do kabin, což trvalo bezmála hodinu (Slavia, ©2021; Adam Api, 2021).

K tomuto aktu se vyjádřil sám hráč Rangers, Connor Goldson: *„Me and the whole team waited for them in the tunnel for a good 45 minutes and they didn’t come in“ („Já a celý tým jsme na ně čekali v tunelu dobrých 45 minut a oni nepřišli,“ pozn.) (Pilcher, 2021).*

Do této situace se následně zapojila také UEFA, jakožto zastřešující organizace, která zorganizovala setkání trenérů obou klubů a také Glenu Kamary s Ondřejem Kúdelou, během něhož mělo dojít k dalšímu velkému incidentu, kterým bylo fyzické napadení Ondřej Kúdely druhým aktérem celého incidentu, Glenem Kamarou. *„Po příchodu slávistických představitelů byl Ondřej Kúdela hráčem Rangers FC fyzicky napaden a udeřen pěstí do obličeje. Hráč Rangers FC poté utekl do kabin a beze slova omluvy ho následoval i trenér soupeře Steven Gerrard. Celá událost je podrobně popsána v protokolu o zápase a Slavia po návratu klubu do České republiky zvažuje i podání trestního oznámení“ (Slavia, ©2021).*

Toto znemožnění vstupu do kabin okomentoval také Ondřej Kolář, který v jednom z rozhovorů řekl, že to bylo velmi nepříjemné zvláště pro něj, jelikož po vážném zákroku na jeho osobu měl zimnici, bylo mu velmi zle a poté, co se mu spustila krev z nosu, a měl ústa plná krve, měli podezření na vnitřní krvácení. V tom okamžiku musel zakročit delegát UEFA, který zajistil odchod Koláře nejdříve do kabin a po následné hádce s ochrankou také z kabin do sanitky, která pro Ondřeje Koláře přijela (Čermák, 2021).

5.1.3 Události po utkání

Závěrečným hvizdem ani odjezdem obou týmů ze stadionu to však neskončilo. Naopak to pravé „peklo“ teprve začíná. Peklem autor nemyslí peklo jako takové, jak ho popisuje například Dante, zmíněným peklem, které byly hlavní tématem internetu bezmála několik týdnů, jsou myšleny veškeré nenávistné vzkazy lidí po celém světě na sociálních sítích, odsuzující až možná urážlivé elektronické mediální publikace a celkové právní dohry spojené s celým incidentem.

Sociální sítě byly plné nenávistných vzkazů, o kterých lze říci, že se kolikrát až přibližovali k hranici lidskosti a těmto vzkazům se nevyhnula ani jedna ze stran. Například část skupiny slávistických radikálů vyvěsila na sociální sítě fotografii, na které v maskách a se světlicemi drží banner, na kterém se nachází nápis „KAMARA – JUST A NI**ER“ („KAMARA – PROSTĚ NE*R“, pozn.) (ČTK, ©2021). Proti čemuž se, na svém twitterovém účtu, rázně ohradil šéf představenstva Jaroslav Tvrdík, který daný příspěvek okomentoval slovy: „*Strašně se stydím za obsah fotografie, kterou zveřejnila část radikálních fanoušků. Je to naprosto nechutné, ubohé a rasistické. NO TO RACISM!*“ (Tvrdík, 2021). Vyjádření proběhlo také od fanklubu Slavie, kteří na svých sítích uvedli, že „*Fanklub plně podporuje Slavii, stojíme za vedením i hráči. Odmítáme jakékoliv projevy rasismu, xenofobie a jakýchkoliv jiných forem nesnášenlivosti*“ (ČTK, ©2021).

Velmi nenávistným vzkazům se nevyhnuli ani členové Slavie, o čemž hovoří brankář Ondřej Kolář, který po hrůzostrašném zákroku vyvázl „jen“ s frakturou lebky. Ten celou situaci okomentoval slovy: „*Čekal jsem, jestli mi třeba Roofe nenapíše na Instagramu, místo toho jsem si četl nenávistné vzkazy od fanoušků Rangers: Měl ti tu hlavu ukopnout! Měl ti zlomit páteř!*“ (Čermák, 2021).

Dalším vzkazem fanoušků Rangers byl vyvěšený banner, ze 14. dubna 2021, reagující na zveřejněné tresty z disciplinárního řízení UEFA, na kterém se nachází nápis „*SHOULDER TO SHOULDER WE STAND – F**K SLAVIA + UEFA*“ („*Stojíme spolu bok po boku – je**t Slavii + UEFA*“, pozn.) (sport.cz, 2021). Téhož dne o několik hodin dříve UEFA zveřejnila tresty pro oba aktéry, Ondřeje Kúdelu a Glenu Kamaru, ale také trest pro Kemaru Roofa za brutální zákrok na brankáře Slavie Ondřeje Koláře. Disciplinární řízení uvedlo v platnost trest pro Ondřeje Kúdelu v podobě suspendování na 10 utkání ve všech soutěžích spadající pod organizaci UEFA, včetně reprezentačních utkání, za údajnou a neprokázanou rasistickou urážku. Následující tresty byly již pro hráče Rangers, a to suspendování na 3 utkání, platící pouze pro klubová utkání, pro Glenu

Kamaru za fyzické napadení Ondřeje Kúdely, které proběhlo přímo před delegáty UEFA a čtyřzápasový trest pro Kemaru Roofa za brutální zákrok na Ondřeje Koláře, který vyvážl s frakturou lebky (UEFA, ©2021; ČTK, ©2021).

Udělené tresty pobouřily fanoušky Rangers, kteří zveřejnili již zmíněný banner s nápisem „*Shoulder to shoulder we stand – f**k Slavia + UEFA*.“ Ovšem s tresty nebyli spokojeni ani Rangers, kteří souhlasí s trestem pro Ondřeje Kúdelu, jehož desetizápasový trest podtrhuje závažnost jeho činů, zaznělo v klubovém prohlášení. Dále vyjadřují nesouhlas s tresty pro Glenu Kamaru a Kemaru Roofa, proti nimž mají v úmyslu podat odvolání k disciplinární komisi UEFA (Rangers, ©2021).

Naopak Slavia přistoupila k udělenému trestu s pokorou a respektem, což potvrdil také šéf Slavie, Jaroslav Tvrdík, který daný verdikt okomentoval slovy: „*Ondrovi byl za jeho čin uložen trest suspendování na 10 zápasů UEFA a toto rozhodnutí jako klub respektujeme.*“ Dále uvádí: „*Ondřej Kúdela v žádném případě neměl přistoupit k hráči soupeře. Lituji toho a omlouvám se Glenu Kamarovi za situaci, která zjevně způsobila utrpení jemu a jeho spoluhráčům i všem spojeným s Rangers a Slavií. Podnikám kroky k tomu, abych zabránil opakování takové situace v našem klubu*“ (Slavia, ©2021).

Slavia přijala rozhodnutí disciplinární komise ohledně trestu Ondřeje Kúdely, s čímž se nesetkalo pochopení u advokátní kanceláře, která zastupovala slávistického obránce Ondřeje Kúdelu. Urban & Hejduk, advokátní kancelář zastupující klub SK Slavia Praha ve vztahu k UEFA, a tedy právní zástupce Ondřeje Kúdely, která již druhý den po utkání ve spolupráci s klubem podala trestní oznámení na Glenu Kamaru za fyzické napadení. Trestné oznámení podala prostřednictvím Velvyslanectví České republiky ve Velké Británii k příslušným orgánům, tedy skotské policii. Slavia (©2021) k incidentu uvedla: „*Napadení hráče Ondřeje Kúdely bylo připraveno a promyšleno včetně vědomého zakrytí kamer na místě incidentu. Brutální a surový útok byl veden s plnou intenzitou s cílem zranit a způsobit fyzickou újmu,*“ dále uvádí, že mimo zástupců Slavie jsou jako svědci vedeni delegáty UEFA a také Steven Gerrard, trenér Rangers.

Po vynesení rozhodnutí Kontrolní, etické a disciplinární komise UEFA o uložení trestu v podobě desetizápasové suspendace se zástupci advokátní kanceláře společně s Ondřejem Kúdelou rozešli v názorech s klubem a rozhodnutí o trestu nepřijali. ČTK (©2021) uvádí, že po dohodě advokátní kanceláře s klientem bylo proti danému rozhodnutí podáno odvolání. K rozhodnutí komise se znepokojeně vyjádřil také Ondřej

Kúdela: „*Jsem zaskočen, že disciplinární komise UEFA dospěla k jinému závěru než předtím její inspektor. Podle něj neexistovaly přesvědčivé důkazy pro mé obvinění z rasismu, které nadále odmítám. Zpětně si uvědomuji, že byla chyba za Glenem Kamarou vůbec chodit a cokoliv mu říkat. V zápase byly emoce a já už to teď bohužel nedokážu vrátit zpátky. Je mi to moc líto*“ (Urban & Hejduk, ©2021). Cienčila (2021), zastupující advokát, uvádí, že UEFA zaslala rozhodnutí o uložení trestu bez jakéhokoliv odůvodnění a zpochybňuje řádné prošetření všech materiálů, které měla k dispozici. Dne 12. dubna byly založeny nové důkazy a Cienčila se domnívá, že disciplinární orgán nemohl být schopen během jednoho a půl dne se seznámit se všemi více než 130 stranami spisu a dalšími důkazy, mezi nimiž jsou například i desítky minut dlouhé videozáznamy, včetně analýz.

5.1.4 Pohled specialisty na sportovní právo

„*Dát čtyři zápasy za těžké zranění je od UEFA výsměch a špatná zpráva, protože jakoby říká, že to, co mohlo brankáře zabít, je legrace oproti podezření z rasismu,*“ uvádí Jan Šťovíček (Sára, 2021).

Jan Šťovíček patří mezi nejvýznamnější autority českého sportovního práva a jedním z nejuznávanějších specialistů na právo ve sportu na mezinárodní scéně. Mezi jeho nejznámější případy lze zařadit očištění z nařčení z dopingu českého profesionálního cyklisty Romana Kreuzigera, nebo očištění českého kajakáře Jana Štěrbu v dopingové kauze, kterému byl neprávem udělen půlroční zákaz za užití stimulantu, který ovšem neměl vliv na výkon a nebyl na seznamu zakázaných prostředků (Sára, 2021; Čech, 2012).

K trestům hráčů Rangers, Glena Kamary a Kemary Roofa, se Jan Šťovíček vyjádřil s velkou nelibostí. Dokonce uvádí, že „*po zápase jeden z hráčů Rangers řekl, že už nehráli na výsledek, ale na to, aby ublížili,*“ což už považuje za překročení roviny sportu a výtržnictví, za něco, co už by mělo spadat do trestního práva. Příkladem jeho slov je zákrok Kemary Roofa na brankáře Ondřeje Koláře, k čemuž se Šťovíček vyjadřuje: „*Co ale považuji za šokující, je trest za likvidační faul Roofa na brankáře Koláře. Já si ho několikrát pouštěl a úplně bych nevyloučil, že v tom mohl být úmysl*“ (Sára, 2021).

Šťovíček okomentoval také podané trestné oznámení, která podala Slavia za fyzické napadení Ondřeje Kúdely Glenem Kamarou: „*Věřím, že se tím skotské orgány*

budou zabývat. Ale UEFA měla poslat jasný signál. Ano, rasismus je nemyslitelný, ale taky sem nepatří bitky hráčů a vážné ublížení na zdraví. Útok pěsti nebyl v emocích, vedený bezprostředně po urážce. Byl promyšlený a připravený, což je závažná věc.“ Dále se vyjádřil k odvolání Ondřeje Kúdely, podle něj není odvolací orgán UEFA dostatečně kompetentní a domnívá se, že by se prvotní výrok nijak nezměnil, naopak doporučuje podat odvolání k Mezinárodní sportovní arbitráži (CAS), u které byl sám rozhodcem dlouhé čtyři roky, a která je nezávislá na sportovních organizacích (Sára, 2021).

5.1.5 Rozuzlení právního sporu

Urban & Hejduk (©2022) uvádí, že Ondřej Kúdela obdržel, bez týdne na rok přesně od incidentu, informace potvrzující ukončení trestního řízení skotskými orgány ohledně jeho incidentu s Glenem Kamarou při utkání Evropské ligy.

K čemuž se vyjádřil Ondřej Kúdela slovy: *„Jsem rád, že tato linie příběhu skončila. Celá kauza se táhne strašně dlouho, já se přitom chci soustředit jen na fotbal. Rád bych to už definitivně uzavřel, a proto jsem po dlouhé úvaze a dohodě s klubem řekl svým právníkům, aby zastavili probíhající mezinárodní sportovní arbitráž“* (Urban & Hejduk, ©2022).

Celou situaci uzavřel Cienciala (2022), který uvedl: *„Po dohodě s klientem podáme ještě dnes zpětvzetí odvolání proti disciplinárnímu rozhodnutí UEFA k mezinárodní sportovní arbitráži. Respektujeme přání klienta na ukončení celé záležitosti.“*

5.1.6 Vyjádření SK Slavia Praha

„Slavia rezolutně odmítá nechutné nařčení jednoho ze svých kapitánů Ondřeje Kúdely z rasistického chování,“ zaznělo v prohlášení klubu bezprostředně po utkání (Slavia, ©2021).

V této části práce se autor zaměří na vyjádření klubu SK Slavia Praha k incidentu ze dne 18. března 2021 v utkání osmifinále Evropské ligy proti Rangers FC, ve kterém byl slávistický obránce Ondřej Kúdela nařčen z rasistického chování vůči hráči Ranger FC Glenu Kamarovi. Všechna vyjádření týkající se daného tématu budou, pro lepší pochopení a návaznost postupů klubu, chronologicky seřazena.

19. března 2021: *„Slavia rezolutně odmítá nechutné nařčení jednoho ze svých kapitánů Ondřeje Kúdely z rasistického chování. Slavii už její zakladatelé vtiskli barvy, kde bílá znamená čistotu sportovní myšlenky a čestného boje, kde protivník není nepřítel,*

ale uznávaný soupeř. ‘ Dnes je Slavia multikulturním klubem, který si zakládá na úctě k soupeři a vzájemném respektu lidí všech kultur. Odsuzujeme rasismus v jakékoliv podobě‘ (Slavia, ©2021). Takové bylo znění úvodního prohlášení klubu, ve kterém se jednoznačně zastali svého hráče a rezolutně odmítli jakákoliv nařčení z rasismu.

19. března 2021: Slavia (©2021) uvádí, že jako multikulturní klub, ve kterém nehledí na barvu, rasu, náboženství nebo vyznání, klade velký důraz na boj proti rasismu, xenofobii a dalším projevům nenávisti jakožto základní principy své fotbalové politiky. V souladu s hodnotami a zásadami klubu, striktně odmítá jakoukoli formu rasové diskriminace a nedovolí, aby se v jejich řadách tolerovala. *„Naším přesvědčením je, že všichni lidé musí být svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv. Slavia se důsledně řídí programem boje proti projevům rasismu sestaveným organizací FARE (Football against Racism in Europe).“*

20. března 2021: Po zveřejnění nepatřičné, pro Slavii až ostudné fotografie, na které se nacházel nápis *„KAMARA – JUST a NI**ER“* („Kamara – prostě ne*r,“ pozn.), se klub velmi ostře vyjádřil k autorům fotografie a zároveň se od nich distancoval. Uvádí: *„Klub je naprosto znechucen rasistickou fotografií zveřejněnou v pátek večer skupinou ‚údajných příznivců‘ na sociálních sítích. Odsuzujeme ji jako lidsky zcela nepřijatelný a nechutný akt, od kterého se naprosto distancujeme. Je to bezprecedentní podraz ke klubu a jeho ideálům.“* Následně tvrdí, že k takovému chování nemá klub pochopení a že sami podají trestní oznámení a povedou vlastní šetření vedoucí k zjištění odpovědných osob za zveřejnění dané fotografie (Slavia, ©2021).

Slavia vyslala také vzkaz veškerým svým příznivcům, které veřejně žádá, aby po vzoru klubu ctili ideály fair play a nulové tolerance k rasismu: *„Slavia má skvělé fanoušky, kteří již mnohokrát pozitivně ohromili svět. Prosíme je, aby se i oni veřejně přihlásili k ideálům fair play a nulové toleranci k rasismu a distancovali se od podobného chování. Pojdme společně představit světu skutečnou, kultivovanou hrdou Slavii, na kterou jsme všichni tak pyšní“* (Slavia, ©2021).

21. března 2021: Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace, jenž připadá právě na 21. března, využila Slavia k vydání videa, ve kterém rázně sděluje svůj postoj k rasové diskriminaci. Na videu se představí hráči Slavie všech kultur a národností a ve svém rodném jazyku vyjadřují rezolutní nesouhlas s rasismem. Hlavního představitele

videa ztvárnil kapitán týmu Jan Bořil, který prohlašuje: „*My jsme Slavia, tým hráčů z jedenácti zemí a tří kontinentů, a říkáme rasismu jasné NE*“ (Slavia, ©2021).

31. března 2021: Slavia ve svém dalším, velmi obsáhlém, prohlášení vyzývá k zastavení stupňujícího se předpojatého tlaku vytvářeného, jak představiteli klubu Rangers FC a dalšími veřejně činnými osobami ve Skotsku, tak i některými zúčastněnými a částí britskými médii, na vyšetřující orgán UEFA a také policii skrze prošetřované incidenty z odvetného utkání osmifinále Evropské ligy.

Dne 30. března 2021 vyšel rozhovor s šéfem Rangers, Stewartem Robertsonem, ve kterém nabádá skotské vyšetřující orgány a organizaci UEFA k uvalení přísnějších sankcí za údajné rasistické urážky na Glenu Kamaru. Dále tvrdí: „*You could tell by the reaction of Glen and Bongani Zungu that something horrific had been said. I'm in absolutely no doubt what happened having seen video recordings*“ („*Z reakce Glena a Bonganiho Zungu je zřejmé, že bylo řečeno něco strašného. Po zhlédnutí videozáznamů nemám nejmenší pochybnosti o tom, co se stal,*“ pozn.) (Skysports.com).

K vyjádření šéfa Rangers se vyjádřila Slavia v čele s šéfem klubu Jaroslavem Tvrdíkem, jemuž se nelíbí, že Rangers se pouze snaží o zakrytí surového hry jejich týmu, jež přinesla zlomeninu v oblasti čelní dutiny Ondřeje Koláře. Dále uvádí: „*Probíhající vyšetřování vedená ze strany UEFA i místní policie dosud nepřinesla žádná zjištění. Náš hráč Ondra Kúdela je však již nyní veřejně ‚odsuzován‘ bez jakéhokoliv důkazu; je obětí předsudků a presumpce viny.*“ V závěru prohlášení Tvrdík opětovně zdůrazňuje, že: „*Jedním z pilířů fotbalové politiky Slavie je pevný závazek bojovat proti rasismu, xenofobii a všem dalším formám nesnášenlivosti. Současně zdůrazňuje: ‚Jakákoliv rasová diskriminace je v rozporu s našimi hodnotami a zásadami a nikdy ji nebudeme tolerovat.‘ Slavia se důsledně řídí programem boje proti projevům rasismu sestaveným organizací FARE (Football Against Racism in Europe)*“ (Slavia, ©2021).

8. dubna 2021: Před prvním utkáním čtvrtfinále Evropské ligy proti anglickému Arsenalu vydala Slavia prohlášení utvrzující postoj Slavie k rasismu, ve kterém uvádí, že ctí program RESPECT od UEFA a připojí se k londýnskému Arsenalu v podpoře boje proti rasismu na podporu iniciativy Black Lives Matter (BLM). Slavia (©2021) v prohlášení uvádí: „*Domácí Arsenal se rozhodl před utkáním ctít tradici domácích soutěží na britských ostrovech a jeho hráči před výkopem pokleknou na podporu iniciativy BLM. Slavia je mezinárodní a multikulturní klub a svoji podporu UEFA Respect*

programu a boji proti rasismu, ale i dalším projevům nesnášenlivosti, xenofobie nebo antisemitismu, vyjádří společným objetím našich hráčů.“

14. dubna 2021: Kontrolní, etická a disciplinární komise UEFA vydala vyjádření k případu údajného rasistického chování Ondřeje Kúdely a zaslala klubu rozhodnutí o desetizápasové suspendaci hráče, k čemuž se vyjádřil předseda představenstva Slavie: *„Toto rozhodnutí jako klub respektujeme. Ondřej Kúdela v žádném případě neměl přistoupit k hráči soupeře. Lituji toho a omlouvám se Glenu Kamarovi za situaci, která zjevně způsobila utrpení jemu a jeho spoluhráčům i všem spojeným s Rangers a Slavií“* (Slavia, ©2021).

Slavia (©2021) dále uvádí, že jedním z dlouhodobých cílů klubu je tzv. projekt ‚Slavia pro všechny‘, jenž má za cíl budovat klub s nulovou tolerancí k nenávisti, rasismu a jiné formě diskriminace. Slavia v minulosti vždy dodržovala zásady fair play a nediskriminovala žádnou menšinu. Nicméně, Jaroslav Tvrdík vyjádřil snahu klubu o další vzdělávání formou školení a spolupráci s významnými protirasistickými organizacemi. Cílem klubu je zlepšit současné nastavení interní politiky a nastavit je ještě komplexněji. Tímto krokem se Slavia snaží o organizaci širšího dialogu, jenž by měl přispět k porozumění mezi lidmi v Česku i ve Velké Británii ku prospěchu hráčů, fanoušků a občanů.

5.2 Kulturní perspektivy v západních a středovýchodních evropských zemích

Vnímání problematiky rasismu západoevropskými státy a státy střední a východní Evropy je velmi odlišné. Někteří připisují postoj západních států Evropy k rasismu až k historickému aspektu do období kolonialismu a že nynějším postojem k této problematice se snaží „vykoupit.“ Jiní zase vidí ve Východoevropanech ne tak vyspělé národy, které by byly schopné srovnat se s multikulturismem ve svých zemích, jako to můžeme vidět například ve Velké Británii.

Tato stereotypizace následně může zasahovat do různých konfliktů mezi těmito zeměmi, mezi něž můžeme řadit také sportovní kauzy na toto téma, jakou byla například kauza Rangers-Slavia.

5.2.1 Vnímání rasismu v české společnosti

Podle Wolfa (2000) je pro českou společnost typický jeden druh rasismu, a to latentní neboli skrytý rasismus. Radová (2009) uvádí, že latentní neboli skrytý rasismus

se projevuje formou ignorování, neuznávání nebo odmítání. Někdy je nazýván také „*měkkou formou*“ rasismu, od tvrdé formy rasismu se odlišuje tím, že nedochází k fyzickému ubližování, které je v dnešní společnosti nepřijatelné.

Češi se obecně za rasisty nepovažují a toto téma kolikrát vědomě vytěšňují. Podle Petra Kolečka, scénáristy a mimo jiné autora seriálu ‚Most!‘, jenž v seriálu přímo pracuje s nejčastější podobou rasismu v Čechách, a to v romské otázce, se jedná o nafouknutou bublinu. Dále dodává: „*Celkově vlastně intolerance na český národ moc nesedí. Vezměte si taky to, jak jsou Češi vstřícní vůči homosexuálům. Skoro nejvíc na světě. Nedává logiku, že by ti stejní Češi nějak inklinovali k rasismu*“ (Maca, 2018).

Podle ředitele Občanského institutu Romana Jocha se v České republice nejedná o rasismus, nýbrž o hluboce zakořeněnou xenofobii. „*Česká uzavřenost má historické důvody. Tato kotlina byla obývána třemi komunitami: českou, německou a židovskou. Židovskou zdecimoval nacismus, německou jsme odsunuli my. Ale prvotní nedůvěra a obezřetnost vůči cizímu není špatná lidská vlastnost. Je to něco, co zvyšovalo šanci vašeho přežití,*“ dodává Joch (Rozsypal, 2020).

Téma rasismu není každodenním tématem v médiích ani součástí veškerých diskuzí na sociálních sítích, do té doby, dokud se něco nepříhoda. K znovuotevření takového tématu je zapotřebí nějaký incident, které dané téma opět rozhybou. Touto událostí byla smrt George Floyda v USA, která oživila organizaci *Black Lives Matter* (Na černých životech záleží, pozn.), vyvolala protesty proti policejnímu násilí po celém světě a výjimkou nebyla ani Česká republika. K čemuž se vyjádřil také český politolog a odborník na extremismus Miroslav Mareš, ten má pocit, že v České republice protestovat proti nadměrnému policejnímu násilí není aktuální. Občas se stane, že policie překročí hranice, ale situace je zcela odlišná od USA, a to například v ohledech předpisů týkající se použití síly ze strany policie, které jsou v Česku mnohem přísnější. I když se v České republice občas vyskytnou případy policejní zvěle, máme funkční orgán Generální inspekce bezpečnostních sborů, který dohlíží na jejich činnost. Dále uvádí, že si nemyslí, že by česká policie tak často zneužívala své pravomoci jako v Americe. Kromě toho se právě v USA vedou diskuze o příčinách těchto situací a upozorňuje se na vysokou míru kriminality v některých rasových a etnických skupinách. V mnoha částech USA je bezpečnostní situace značně horší než u nás (Novotná, 2020).

Na otázku, zda v České republice čelí černoši předsudkům, odpověděl Mareš: „*Někdy určitě ano, koneckonců ‚bučení‘ nebo jiná rasistická gesta vůči hráčům tmavé pleti na fotbalových stadionech patří už takřka ke koloritu některých chuligánských kotlů. Výjimkou nejsou ani zločiny z nenávisti. Jistý ‚lidový rasismus‘ se objevuje i v internetových diskuzích,*“ dále tvrdí, že řada Čechů předsudky nemá a nelze toto chování jakýmkoliv způsobem paušalizovat (Novotná, 2020).

5.2.2 Vnímání rasismu v britské společnosti

Před hnutím *Black Lives Matter* (Na černých životech záleží, pozn.) existovalo ve Velké Británii ještě jiné hnutí s heslem *The UK Is Not Innocent* (Spojené Království není nevinné, pozn.), které poukazovalo jak na historické aspekty spojené s kolonialistickým obdobím a otrokářstvím, tak na problémy moderní doby spojené s rasismem (Joseph-Salisbury, Conelly & Wangari-Jones, 2020).

„*I když nás mnohé spojuje, obě společnosti se vyvíjely trochu jinak,*“ tvrdí český velvyslanec ve Velké Británii Libor Sečka. Dále uvádí, že Velká Británie je dnes bezesporu moderního multikulturní společnost s významnou přítomností různých menšin. Vzhledem k této rozmanitosti hrají symboly důležitou roli při snaze o rozmazání rozdílů a posílení vzájemného porozumění, což přispívá k jednotě společnosti. Velká Británie se také aktivně vyrovnává se svou minulostí a historií účasti na obchodu s otroky. Tento kontext významně ovlivňuje atmosféru ve Velké Británii a vnímání fenoménu rasismu. Podle Sečky existují určité rozdíly ve vnímání a citlivosti na tato témata mezi Velkou Británií a Českou republikou, které nám mohou v některých aspektech bránit vzájemnému porozumění (Filípek, 2021).

Velkou roli ve vnímání celkové společnosti ve Velké Británii měl Brexit. „*Například britské ministryně vnitra Priti Patelova je dlouhodobě známá velmi nepřátelskou rétorikou vůči přistěhovalcům. Od roku 2016 a referenda o Brexitu, díky kterému výrazně posílily negativní projevy britského nacionalismu, četnosti nenávistných a rasistických incidentů v Británii vzrostla. I když jde stále o minoritu, která se jich dopouští, je dost hlasitá,*“ uvádí Václav Štětka působící na katedře sociálních a humanitárních studií na jedné z anglických univerzit (Novák, 2021).

5.2.3 Předsudky a odlišné vnímání rasismu

Téma postojů nejen české, ale celkově té východní společnosti k rasismu se výrazně oživilo po utkání osmifinále Evropské ligy mezi Rangers FC a Slavií Praha.

Vztahem mezi Východem a Západem, konkrétně mezi Východní a Západní Evropou a jejími odlišnostmi se zabývá kanadský antropolog s československými kořeny Ivan Kalmar, který se vyjádřil také k fotbalové kauze Ondřeje Kúdely s Glenem Kamarou: „*Myslím, že Ondřej Kúdela patrně skutečně řekl rasistickou nadávku protihráči, což je odsouzeníhodné. Ale z tohoto selhání jednotlivce se v Británii udělalo něco typického pro ‚východoevropský fotbal‘ a mluvilo se najednou o ‚ruském rasismu‘. Ve stejné době se přitom řešil rasismus v britském fotbale, tam ovšem nikdo o ničem typicky ‚britském‘ nemluvil*“ (Slačálek, 2022).

Vztah Západu k Východoevropanům, o nichž tvrdí, že jsou zaostalí a kulturně predisponovaní k antiliberalismu a rasismu, se podle Kalmara může až připodobňovat k rasistickému přístupu, jenž je velmi podobný rasismu vůči nebělochům projevující se v tom, že je kritizována jejich hluboce zakořeněná zaostalost a neschopnost dosáhnout liberální demokracie. Dále uvádí, že předsudky o zaostalosti a vyčleňování střední a východní Evropy mohou vycházet z tzv. kapitálového rasismu, jenž poukazuje na to, že rasismus je ekonomický systém, ve kterém určité skupiny akumulují kapitál s cílem vyloučit ostatní z této akumulace. Rasové bariéry slouží k rozlišení těch, kteří mají možnost akumulovat kapitál, od těch, kteří jsou odkázáni na poskytování levné práce nebo levných přírodních zdrojů, což lze přirovnat k období po roce 1989, kdy bylo ve střední a východní Evropě po rozpadu sovětského svazu málo kapitálu, kdy západní kapitál chtěl využít situace a vytvořit nové trhy a hledal zdroje levné práce. Kalmar ke kapitálovému rasismu ještě uvádí, že „*jde o to ukázat neschopnost místní populace přisvojit si plnou verzi kapitalistického privilegia, kterou nazýváme ‚bělošským privilegiem‘. Myslím, že je důležité ukázat, že stejný systém, který vykořisťoval někdejší kolonie, vykořisťuje nyní střední a východní Evropu*“ (Kalmar, 2022).

Pojem střední Evropa pro západní země není přesný, protože západní země obecně považují vše, co se nachází na východ od nich, za východní Evropu. Kalmar dodává, že „*celý sen o střední Evropě spočíval v představě úniku před Východem, v představě, že se můžete plně pozápadnit. V celé řadě ukazatelů se země Visegrádu již staly součástí západní Evropy, nebyly ale jako takové přijaty ve většinovém západoevropském diskurzu*“ (Slačálek, 2022).

5.2.4 Předpojatost britského společenství

„*You saw 10,000 schoolchildren who then jeered and booed every touch of the ball by Glen Kamara, and not just Glen Kamara, every time a black player from Rangers*

touched the ball“ („Viděli jste 10 tisíc dětí ve školním věku, kteří se posmívali a bučeli při každém dotyku Glena Kamary s míčem. A nejen Glena Kamary, kdykoliv se černý hráč Rangers dotkl balonu,“ pozn.) prohlásil Aamer Anwar, právník Glena Kamary po zápase Rangers na Letné proti pražské Spartě (The Guardian, 2021).

Každý dotek s míčem Glena Kamary nebo například dalších hráčů jako Kemary Roofa, doprovázely děti bučením, čímž vyjadřovali jakousi averzi k některým hráčům Rangers, jelikož ještě měli v živé paměti události utkání osmifinále Evropské ligy mezi Rangers a Slavií. „*Bučení tam bylo, ale hučení ne. To je to, o čem mluvím, že bučení opravdu není nutně vůbec rasistická nadávka,*“ komentuje video redaktor deníku Sport Martin Vait, jenž byl na utkání přítomen (Kabrhelová, Sochorová & Tomek, 2021). Nutno ale říci, že bučení je již tradičním prvkem fotbalových utkání, které můžeme pozorovat po celém světě a nelze to považovat žádným způsobem jako rasistickou urážku. Nicméně to ukazuje na britskou, v tomto případě konkrétně skotskou, předpojatost vůči České republice a dalším státům střední a východní Evropy.

Utání Sparty s Rangers se odehrálo 30. 9. 2021, zhruba půl roku po incidentech během utkání Rangers-Slavia. Sparta v důsledku trestu od UEFA měla uzavřený stadion, načež dostala výjimku, díky které mohlo být na utkání přítomno deset tisíc dětí ve věku 6-14 let. A právě tyto děti byly právníkem Glena Kamary, Stevenem Gerrardem trenérem Rangers ale také některými skotskými médii nařčeny z rasismu. Například bývalý fotbalista Marvin Bartley přirovnal českou společnost k misce shnilého ovoce: „*In no way is this the fault of the children because they're behaving in a way they see adults do/encourage. What chance do they have when placed in a bowl with rotten fruit*“ („V žádném případě se nejedná o chybu dětí, protože se chovají tak, jak to vidí u dospělých. Jakou šanci mají, když jsou vloženy do misky se shnilým ovocem,“ pozn.) (ČTK, ©2021).

Sparta celou situaci považuje za skandální a je podle ní velmi znepokojující, že po skončení utkání jsme svědky útoků na nevinné děti a musíme čelit neopodstatněným obviněním z rasismu. „*Urážení dětí v online prostoru i v médiích je neakceptovatelné, zoufalé a směšné. Přestaňte útočit na naše děti! Náš klub bude děti, naši budoucnost a naši pychu, hrdě bránit. Osočování dětí v online prostoru je mimořádně zbabělé,*“ uvádí Sparta ve svém prohlášení (Sparta, ©2021).

Celá situace vyeskalovala až do politické oblasti, kdy se tehdejší ministr zahraničí Jakub Kulhánec obořil vůči chování a předpojatosti skotských médií a osob spojenými

s klubem Rangers FC. Podle něj nesmí sportovní utkání, které přináší různé emoce, přerůst do xenofobních urážek mířených na nezletilé děti. „*Informoval jsem dnes pana velvyslance o velkém rozhořčení, které napříč celou českou společností vyvolalo toto skandální přirovnání ze strany činovníka Skotské fotbalové asociace,*“ komentoval Kulhánek Bartleyho přirovnání české společnosti ke zkaženému ovoci. Dále uvádí: „*Předně chci říci, že mi velmi záleží na britsko-českých vztazích. Přesto nemůžeme nevidět, že v posledních letech se v britském veřejném prostoru objevují verbální a bohužel někdy i fyzické útoky vůči občanům ze střední a východní Evropy*“ (ČTK, ©2021).

5.2.5 Vytváření rozdílů organizací UEFA

„*Současná UEFA prezentuje rasismus naopak. K hráčům tmavší barvy pleti je daleko shovívavější při posuzování různých zákroků i strkanic než k ostatním. Roli při trestech také bohužel hraje národnost; Brit, Francouz, či Němec nedostane tak přísný trest jak Čech či Polák. Co se však týká tvrdosti britských fotbalistů, tak ta je už letitá. Vzpomínám si, že při jednom přípravném utkání s národňákem v Anglii mi Britové nemohli dát gól, a tak mne dva jejich obránci tak zpracovali v pokutovém území, že mě ze hřiště odvezli na nosítkách,*“ komentuje rozdílnost, kterou vytváří samotná UEFA, bývalý český fotbalový brankář Jaroslav Netolička (Štěpán, 2021).

Příklady k tomuto tvrzení uvádí Netolička například na posuzování incidentu týkajících se utkání Rangers – Slavia, kde Ondřej Kúdela za údajnou a neprokázanou rasistickou urážku dostal trest na deset utkání a hráči Rangers za své přečiny, kdy Kemar Roofe zlomil kopačkou brankáři Slavie čelní dutinu a Glen Kamara fyzicky napadl Ondřeje Kúdelu před delegáty z UEFA, dostali jen směšný trest v podobě třech a čtyřech utkání. Další příklad uvádí na nepochopitelném udělení ceny pro nejlepší střelce turnaje mistrovství Evropy 2020, kdy se český útočník Patrik Schick dělil o první pozici v počtu vstřelených gólů se slavným Cristianem Ronaldem, ovšem za nejlepšího střelce byl vyhlášen jen Ronaldo (Štěpán, 2021).

5.3 Incidenty spojené s rasismem ve světě

Rasismus na fotbalových stadionech není, bohužel, ojedinělým případem z mnoha. Hráči „nebělošského“ původu se s různými urážkami potýkají poměrně často, a i přes značné úsilí se fotbalovým asociacím a vrcholným organizacím, jimiž jsou například FIFA a UEFA, za pomoci antirasistických kampaní nedaří tento negativní fenomén odstranit z fotbalových trávníků. Nelze ovšem kategorizovat rasistické chování

do nějakého geografického místa, takové incidenty se dějí jak ve východní, jižní, střední ale i západní Evropě.

5.3.1 Villarreal vs Barcelona

Terčem rasistického chování se stal také Dani Alves, v té době ještě hráčem Barcelony, při utkání proti španělskému Villarrealu. Pro Alveše to nebylo první setkání s takovým chováním a nutno říci, že tentokrát se s tím vypořádal nadmíru skvělým až skoro inspirativním způsobem.

Při utkání mezi Villarrealem a Barcelonou hraném 27.4.2014 měla Barcelona v závěru utkání k dispozici rohový kop, který šel zahrávat Dani Alves. Právě v tento moment přiletělo na hrací plochu v jeho blízkosti několik předmětů, mezi nimiž byl také banán. V takové situaci by každý fotbalista reagoval odlišně, ale jednání brazilského reprezentanta skutečně stálo za povšimnutí, jelikož ukázal, jak se vypořádat s takovými fanoušky. Ležící banán sebral ze země a bez sebevětších pochybností ho snědl. Následně se k celé situaci vyjádřil po utkání vyjádřil: „*Nevím, kdo ten banán hodil, ale chtěl bych mu poděkovat. Dodal mi totiž energii, kterou jsem uplatnil u asistence na vítězný gól.*“ Následně ještě dodal, že to není poprvé, co se ve Španělsku potkal s rasismem a že jediným řešením je přijmout to s humorem (Šedivý, 2014).

5.3.1.1 Vyjádření klubu Villarreal

Villarreal se vyjádřil s velkou nelibostí k chování jednoho ze svých fanoušků a za pomoci bezpečnostních složek a neocenitelné pomoci ‚Yellow crowd‘ (označení fanoušků Villarrealu, pozn.) se klubu podařilo fanouška identifikovat a udělila mu permanentní zákaz vstupu na stadion. Dále dodává: „*Náš klub by chtěl znovu vyjádřit své pevné odhodlání prosazovat respekt, rovnost, sportovní chování a fair play na hřišti i mimo něj a naprosto odmítá jakékoli jednání, které je v rozporu s těmito zásadami, jako je násilí, diskriminace, rasismus a xenofobie*“ (Villarreal, ©2014).

5.3.2 AC Milán vs Inter Milán

Ústřední postavou milánského derby v únoru 2013 byl Mario Balotelli, který dříve oblékal dres milánského Interu, teď byl ovšem na opačné straně a fanoušci Interu dali svoji nespokojenost velmi najevo. Mimo bučení a ostatní nadávky došlo také k rasistickým pokřikům, nebo máváním nafouknutých banánů fanoušky Interu vůči Balotellimu.

Série A se incidentem zabývala a potrestala Inter Milán pokutou €50,000 a částečným uzavřením stadionu na další utkání. Nicméně se také nechala slyšet, že v případě rostoucí tendence takového chování bude muset sáhnout k přísnějším krokům, kterými by mohlo být odebrání bodů v tabulce (Chiari, 2014).

5.3.3 Rasové incidenty v Anglii

Také v Anglii dochází k rasistickému chování, ovšem z hlediska medializace těchto kauz se zdá, že Anglie je naprosto očištěna od takového chování, jelikož těmto kauzám se nedostává takové mediální pozornosti jako v zahraničí.

5.3.3.1 Arsenal vs Tottenham

Do podobné situace jako Dani Alves se dostal také tehdejší hráč Arsenalu Pierre-Emerick Aubameyang. Poté, co se mu podařilo skórovat, běžel svůj gól oslavit před fanoušky Spurs (Tottenhamu, pozn.) a od nějakého příznivce Spurs přiletěla na hrací plochu slupka od banánu. Fanouška tehdy zadržela policie a soud mu udělil zákaz vstupu na stadion na čtyři roky. Ovšem ze strany Spurs nedošlo k žádnému vyjádření k danému incidentu jejich příznivce (Murphy, 20018).

5.3.3.2 Itálie vs Anglie

Rasistickému chování se nevyhnuli ani hráči anglické reprezentace, kteří ve finálovém utkání prohráli po penaltovém rozstřelu, poté co tři hráči tmavé pleti anglické reprezentace neproměnili pokutový kop. Následně se strhla vlna rasistických urážek, jak přímo na stadionu, tak po utkání na sociálních sítích. K rasistickým projevům anglických fanoušků se vyjádřila anglická fotbalová asociace, anglické fotbalové kluby ale také princ William, který incident okomentoval slovy: *„Jsem znechucen rasistickými urážkami na adresu anglických hráčů. Je to absolutně nepřijatelné. Toto musí skončit a ti, kdo se urážek dopouštějí, musí být hnáni k zodpovědnosti“* (Novák, 2021).

K vyjádření se dostala také sociální síť Twitter, jenž reagoval na rasistické projevy a ohlásil, že od závěru finálové utkání odstranil více než tisíc příspěvků obsahující urážky a hanobení anglických fotbalistů. Taktéž byly zrušeny některé účty, které tyto projevy šířily (Novák, 2021).

6. DISKUZE

V rámci této kapitoly se pokusím zaměřit na možná úskalí při psaní této práce, která mohou ovlivnit daný výzkum, a je vhodné začít u sebe, jakožto autora práce. Předem je třeba říci, že ke Slavii mám velmi blízký vztah jak z fanouškovského pohledu, tak i z toho hráčského a zvážíme-li hlavní témata této práce, tak pro mě jako autora bylo náročné posuzovat některé věci nestranně.

V první řadě je třeba poukázat na skutečnost, že celá práce se zabývá hodnocením kauzy z pohledu zachování dobrého jména klubu a je třeba zdůraznit, že není cílem provádět přímé šetření a ověřovat, zda se daný incident skutečně stal, či nikoli. V celé práci vycházím z právní domněnky presumpce neviny, jelikož dosud nebyly vydány důkazy o vině Ondřeje Kúdely, tak mi nepřijde vhodné jakkoli hráče napadat, ctím presumpci neviny.

V teoretické části jsme se přesvědčili o tom, že PR sehrávají důležitou roli při budování a zachovávání pozitivních vztahů s veřejností a že cílem je ovlivňování veřejného mínění a budování pozitivního obrazu organizace (Svoboda, 2009). Příkrylová (2019) je dále toho názoru, že PR díky předpokladu rozdílných názorů veřejnosti a jejich vztahu k organizaci poskytují racionálnější informace, které jsou následně využívány pro minimalizaci negativních dopadů na pověst organizace při řešení krizových situací. Z tohoto pohledu bylo aplikování PR aktivit pražské Slavie na místě a jejich strategii lze považovat za úspěšnou. Vycházím z pohledu zmírnění, až naprostého zastavení narůstajícího tlaku ze strany veřejnosti v průběhu vyšetřování celého incidentu.

Dle provedeného průzkumu bylo zjištěno, že SK Slavia Praha se aktivně snažila reagovat na danou situaci v oblasti veřejných vztahů. Klub vyjádřil plnou podporu svému hráči a jednoznačně odmítl jakékoliv spojení s rasismem, čímž dokázal budovat důvěryhodnost klubu a interního prostředí, což jen může do budoucna utvrdit potenciální posily, aby do klubu přišly, protože budou vědět, že se za ně klub postaví. Tento krok také získal sympatie u české veřejnosti. Následně se klub snažil zmírnit napětí mezi širokou veřejností, opakovaně potvrzujíc svůj postoj k rasismu a diskriminaci. Díky těmto krokům se klubu podařilo snížit napětí mezi oběma kluby a širokou veřejností.

Ve své práci jsem se v rámci zkoumání nařčení Ondřeje Kúdely z rasismu, které dosud nebylo prokázáno, opakovaně odvolával na termín „údajný“ (např. „údajný rasismus“). Toto opatrné vyjádření vycházelo z mého přesvědčení, že není správné bez

dostatečných důkazů někoho obviňovat a nebylo by vhodné vynechat toto spojení a bezdůvodně napadat Kúdela za přečin, který mu nebyl prokázán. Považoval jsem za zcela nepřijatelní rozhodnutí disciplinární komise UEFA, která po prvním vyšetřování oznámila nedostatečnost důkazů pro obvinění hráče z rasistického chování, a přesto mu udělila desetizápasový trest ve všech soutěžích UEFA včetně reprezentační úrovně. Bylo by možné si představit, že by UEFA zdůvodnila tento trest tím, že Kúdela slouží jako exemplární příklad, který vyjadřuje jejich postoj k rasismu a zároveň slouží jako odstrašující příklad pro případné budoucí aktéry. Avšak bez takového zdůvodnění se situace z pohledu české společnosti pouze zhoršila.

Další rozhodnutí disciplinárního orgánu UEFA se týkala trestů udělených Kemaru Roofovi a Glenu Kamarovi. V porovnání s desetizápasovým trestem za údajné a neprokázané rasistické chování působily tyto tresty poněkud absurdně. Kemar Roofe, za svůj brutální zákrok na brankáře Slavie, který měl za následek zlomení čelní dutiny, obdržel trest na čtyři utkání, zatímco Glen Kamara, za předem připravený útok (fyzické napadení pěstí do oblasti obličeje, pozn.) na Ondřeje Kúdela před delegáty UEFA, dostal pouhé tři utkání. Tímto krokem UEFA dává jakoby najevo, že vážné zranění, které by mohlo mít mnohem vážnější následky, a fyzické napadení pěstmi jsou ve skutečnosti nepodstatné v porovnání s údajnou slovní urážkou. Pokud by UEFA pokračovala v podobném duchu, mohlo by docházet k paradoxní situaci, kdy hráči světlé barvy pleti by byli stíháni za stejný zákrok přísněji než hráči tmavé barvy pleti. Tím by se mohla v praxi vytrácet zásada presumpce nevinny, a hráči tmavší barvy pleti by mohli třeba v důsledku nepříznivého vývoje utkání sáhnout k takovému kroku, kdy by si vymysleli, že je někdo slovně urazil.

Je důležité si uvědomit, že tato otázka o trestech a jejich rozdílných stupních přísnosti vyvolává otázky o rovnosti a spravedlnosti v rámci fotbalového prostředí. Je nutné, aby disciplinární orgány a instituce jako UEFA dbaly na transparentnost svých rozhodnutí a dodržovaly vyvážený a spravedlivý přístup k řešení incidentů. To je zásadní pro zachování důvěry veřejnosti ve fotbal a sport obecně, ale také pro posílení boje proti rasismu a diskriminaci.

Rozdílné vnímání rasismu a jeho různé podoby napříč celosvětovou společností, Evropy nevyjímaje, představuje podstatný problém pro kluby a vrcholné fotbalové organizace, včetně jejich disciplinárních komisí. Přestože se rasismus na fotbalových stadionech vyskytuje po celém světě, je nezbytné rozlišovat, co lze považovat za

rasistické chování a co nikoli. Projevy rasismu jsou často podobné, může se jednat o zvuky jako například skřehotání nebo hučení, je ale důležité rozlišovat hučení rasisticky urážející hráče a bučení vyjadřující nesouhlas či averzi k nějakému hráči či situaci na trávníku. Podle Fredricksona (2003) lidé často používají termín rasismus, aniž by si uvědomovali jeho hlubší význam a používají ho k označení nepřátelských nebo celkově negativních pocitů vůči jiné etnické skupině, či jedinci, aniž by se skutečně jednalo o jakoukoli formu rasistické urážky.

Jako příklad můžeme uvést utkání pražské Sparty proti Rangers, kterého se zúčastnilo deset tisíc dětí ve věku 6-14 let s doprovodem a kde docházelo k projevům antipatie vůči Glenu Kamarovi. Tato reakce však byla vyvolána nedávnými kontroverzními výroky tohoto hráče a obviněním Ondřeje Kúdely z rasismu a skrze bučení dávaly děti najevo svoji averzi k tomuto hráči, v žádném případě se tedy nejednalo o jakékoli projevy rasismu. Následně však člen skotské fotbalové asociace přirovnal českou společnost k misce hniječihó ovoce, což jen poukazuje na vnímání západního světa a předsudky vůči jejich východním sousedům, kdy jediný neprokázaný incident může být pomyslným argumentem pro škatulkování české společnosti.

Češi jsou obecně známí pro svůj černý humor a humor obecně, na což také upozorňuje řada turistických příruček pro cizince, když přijíždí do České republiky. Humorem se snažíme spoustu věcí zlehčovat, a jinak to není ani s probíraným rasismem. Krásným příkladem je satirické video pražské Sparty (©2019) odkazující na boj proti rasismu, ve kterém Jakub Štáfek sarkasticky vybízí lidi právě k rasistickému chování a nutí je k zamyšlení, zda pro přetrvání rasismu na českých stadionech dělají opravdu vše. V české společnosti sklidilo video, i právě díky použití satiry a sarkasmu, velký úspěch, v západní kultuře by ovšem něco takového nepřicházelo v úvahu.

Správné řízení public relations mohou pomoci klubům a hráčům vyjádřit jasný a důrazný postoj k rasismu a diskriminaci. Pokud je klub schopen účinně komunikovat své hodnoty a principy, může to posílit vnímání klubu jako instituce, která je proti jakékoli formě rasismu a aktivně se snaží bojovat proti němu. Kvalitní public relations mohou také pomoci snížit napětí a konflikty v případě rasistických incidentů, jako tomu bylo právě v kauze Rangers – Slavia. Klub byl schopen rychle a efektivně reagovat na situaci, vyslal jasný signál, že rasismus není tolerován a že se klub postaví za své hráče. Tím se podařilo snížit napětí a další šíření negativního obrazu klubu.

Z hlediska velikosti této kauzy jsou strategie Slavia značně převyšující české prostředí a další kluby z našeho prostředí by mohli použité strategie využít v obdobných kauzách na mezinárodní scéně. Nicméně by se Fotbalová asociace České republiky měla více angažovat v boji proti formám rasismu a diskriminace, aby docházelo ke zlepšování image českého fotbalového prostředí a neměla by tuto zodpovědnost nechávat jen na klubech samotných.

7. ZÁVĚR

V závěru této práce lze konstatovat, že případ odvetného utkání Evropské ligy mezi Rangers FC a SK Slavia Praha, spolu s obviněním z rasismu na adresu hráče Ondřeje Kúdely, přinesl do popředí otázky týkající se veřejných vztahů a vnímání rasismu ve fotbalovém prostředí. Byla zkoumána strategie klubu SK Slavia Praha v řešení této kontroverzní situace a její dopad na vnímání veřejnosti.

Průzkum ukázal, že SK Slavia Praha se snažila účinně reagovat na danou situaci z hlediska public relations. Klub se nejprve postavil za svého hráče a důrazně odmítl jakékoliv spojení s rasismem. Tímto krokem získal na sympatiích české veřejnosti a následně se snažil snížit napětí mezi širokou veřejností, potvrzujíc svůj názor na rasismus a diskriminaci. Díky opakovaným prohlášením, ve kterých žádal o zastavení nátlaku na vyšetřovací orgány UEFA a o zachování důstojnosti pro všechny zúčastněné strany, se situace uklidnila.

Dalším pozoruhodným aspektem bylo respektování uděleného trestu, bez patřičných důkazů, Ondřeji Kúdelovi klubem a následně vyjádřila lítost nad celou situací. Tímto krokem SK Slavia Praha přispěla ke zklidnění emocí spojených s kauzou. Klub se také aktivně zapojil do diskuze o problematice rasismu ve fotbale, a to jak na národní, tak i mezinárodní úrovni.

Důležitým zjištěním této práce je také rozdílné vnímání rasismu v různých částech Evropy. Postoje k této problematice se liší mezi západní, střední a východní Evropou, což ovlivňuje přístup a reakce na rasistické incidenty ve fotbale. Podstatným zjištěním byly také postoje nadřazenosti a předpojatost západoevropské společnosti vůči té středoevropské a východoevropské. Tento fakt naznačuje potřebu dalšího zkoumání a úsilí o vyvážený a kontextuální přístup k řešení rasistických incidentů ve fotbale.

Výzkum ukázal, že veřejnost reagovala na postupy SK Slavia Praha převážně pozitivně. Avšak zároveň bylo zjištěno, že ve společnosti existuje různorodá škála názorů na to, jak byla situace řešena ze strany disciplinárních orgánů UEFA. Rozdílné tresty udělené hráčům ve srovnání s uděleným trestem za údajný a neprokázaný rasistický prohřešek poukázaly na diskutabilní aspekty v rozhodování a vyvolaly debatu o spravedlivosti a konzistenci trestů.

Závěrem lze říci, že práce představila komplexní analýzu situace, která se stala předmětem výzkumu, a zhodnotila strategii SK Slavia Praha při řešení kontroverzních

událostí. Klub se snažil o udržení pozitivního obrazu prostřednictvím aktivního zapojení do diskuze o rasismu ve fotbale a důrazem na nulovou toleranci vůči diskriminaci. Kromě toho se klub postavil za svého hráče a zastal ho veřejně, čímž posílil pocit sounáležitosti mezi hráčem, klubem a fanoušky.

Je důležité, abychom si byli vědomi kontextu a kulturních rozdílů, které ovlivňují vnímání rasismu. Klíčové je, aby kluby, fotbalové asociace a veřejnost spolupracovaly na vytváření prostředí založeného na respektu, rovnosti a otevřené diskuzi. Důležitým cílem by také mělo být zlepšování povědomí a edukovat fanoušky o různých formách diskriminace a jejich důsledcích, aby se rasismus na fotbale stal minulostí.

SEZNAM ZDROJŮ

1. "Fuck Slavia + UEFA", my držíme spolu, útočí fanoušci Rangers (2021). *Sport.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/clanek/fotbal-evropska-liga-fuck-slavia--uefa-my-drzime-spolu-utoci-fanousci-rangers-2290163>
2. 'Stop attacking our children': Sparta Prague respond to racism accusations (2021). *Theguardian.com* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2021/oct/01/stop-attacking-our-children-sparta-prague-respond-to-racism-accusations-rangers-glen-kamara>
3. Angličané nás mají za rasisty, a pak urážejí své vlastní hráče tmavé pleti. Směju se jim, říká fotbalový bohém Švancara (2021). *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Anglicane-nas-maji-za-rasisty-a-pak-urazeji-sve-vlastni-hrace-tmave-pleti-Smeju-se-jim-rika-fotbalovy-bohem-Svancara-670814>
4. API, A. (2021). Rangers vs Slavia Prague — Behavior Rangers towards Slavia. *Youtube* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=v5DN-pQ88K4>
5. BEŇO, D. (2021). UEFA zveřejnila trest pro Roofa a Rangers! To je vtíp, rozčilují se fanoušci Slavie. *Ruik.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.ruik.cz/uefa-zverejnila-trest-pro-roofa-a-rangers-to-je-vtip-rozciluji-se-fanousci-slavie/>
6. BILLINGS, C. A. & PARROTT, S. (2020). *Media stereotypes : from ageism to xenophobia* (Billings & S. Parrott, Eds.). New York: Peter Lang Publishing, Inc. ISBN 9781433166686.
7. BRAUN, V., & CLARKE, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology*, **3**, s. 77-101 [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
8. Co říká o rasismu tvoje máma? (2020). *Youtube* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gX9fJnOfZCE&ab_channel=ACSpartaPraha
9. CUTLIP, S. M., CENTER, A. H., & BROOM, G. M. (2006). *Effective public relations* (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall. ISBN 978-0130082008.

10. ČECH, D. (2012). Štěrbá dostal definitivní povolení ke startu. *Olympijskytym.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/article/sterba-dostal-definitivni-povoleni-ke-startu>
11. ČERMÁK, D. (2021). Chlapi, já to dochyťám! Kolář o nejhorším zážitku a o rychlém návratu. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/ondrej-kolar-rozhovor-slavia-helma-zraneni-kemar-roofe-glasgow-rangers.A210413_165438_fot_pohary_ald
12. Dani Alves bites the racism (2016). *Youtube* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=eJYhp4bqJQA&ab_channel=LaLigaSantander
13. DANICS, Š., & KAMÍN, T. (2008). *Extremismus, rasismus a antisemitismus* (2., rozš. vyd). Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. ISBN 978-80-7251-286-7.
14. Disciplinary matters (2021). *Disciplinary.uefa.com* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://disciplinary.uefa.com/updates/0268-1209e2b360f2-f252e0b65268-1000/>
15. Diversity and anti-discrimination at FIFA (nedat.). *FIFA* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.icsspe.org/system/files/FIFA%20-%20Diversity%20and%20Anti-discrimination%20at%20FIFA.pdf>
16. Dohra Rangers - Slavia: UEFA ví o napadení Kúdely, čeká na zprávu sudích (2021). *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/ondrej-kudela-glen-kamara-rangers-slavia-incident-reakce-uefa.A210319_105626_fot_pohary_vp2
17. DRAŠAR, D. (2017). Kvalitativní výzkum. *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/ostatni-ruzne/10>
18. Fanoušci Slavie odsoudili rasistickou fotku: Je to podraz vůči klubu! (2021). *ISport.Blesk* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-evropske-pohary-evropska-liga/393545/fanousci-slavie-odsoudili-rasistickou-fotku-je-to-podraz-vuci-klubu.html>
19. FARRINGTON, N., KILVINGTON, D., PRICE, J., & SAEED, A. (2012). *Race, Racism and Sports Journalism* [online]. Londýn: Taylor & Francis Group. eISBN 9781136508165. Dostupné také z: <https://www.perlego.com/book/1618574/race-racism-and-sports-journalism-pdf>

20. FIFA 2.0 The vision for the future (2016). *FIFA* [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z:
<https://digitalhub.fifa.com/m/154c905313d5fa69/original/drnd5smfl6dhxgiyqmx-pdf.pdf>
21. FIFA Anti-Discrimination Days (2011). *The Communication Initiative Network* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.comminit.com/content/fifa-anti-discrimination-days>
22. FIFA Good Practice Guide on Diversity and Anti-Discrimination (2018). *FIFA* [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z:
<https://digitalhub.fifa.com/m/6363f7dc616ff877/original/wg4ub76pezwcxsaaj98-pdf.pdf>
23. FILÍPEK, Š. (2021). Český velvyslanec: S Británií nejsme ve válce. Souček zajímá i lidi z vlády. *Isport.blesk* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z:
<https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-zahranici-anglie-premier-league/393595/cesky-velvyslanec-s-britanii-nejsme-ve-valce-soucek-zajima-i-lidi-z-vlady.html>
24. FREDRICKSON, G. M. (2003). *Rasismus: stručná historie*. Přeložil: MATYSOVÁ, Veronika. Praha: BB art. ISBN 80-7341-124-5.
25. Glen Kamara: Rangers director Stewart Robertson says alleged racist abuse could be tipping point (2021). *Skysports.com* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z:
<https://www.skysports.com/football/news/11095/12260876/glen-kamara-rangers-director-stewart-robertson-says-alleged-racist-abuse-could-be-tipping-point>
26. HALADA, J. (2015). *Marketingová komunikace a public relations: Výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-3075-5.
27. HEJLOVÁ, D (2015). *Public relations*. Praha: Grada. 256 s. ISBN 978-80-247-5022-4.
28. HEJLOVÁ, D. (2015). *Public relations*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5022-4.
29. HELLER, D. (2007). *Popis, analýza a interpretace jako tři typy a fáze transformace kvalitativních dat*. In ŘEHAN, V., & ŠUCHA, M. *Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku ...: sborník z konference*. Psychologický ústav Akademie věd ČR. ISBN 978-80-244-1813-1.
30. HENDL, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání). Praha: Portál. ISBN 978-802-6209-829.

31. HOPWOOD, M., KITCHIN, P., SKINNER, J. (2010). *Sport Public Relations and Communication*. Routledge. 270 s. ISBN 978-1-85617-615-6.
32. CHIARI, M. (2014). Inter Milan Fined for Racist Chants at Mario Balotelli. *Bleacherreport* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://bleacherreport.com/articles/2054726-inter-milan-fined-for-racist-chants-at-mario-balotelli>
33. Internazionale face fine over reported racial abuse of Mario Balotelli (2013). *Theguardian* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/football/2013/feb/25/mario-balotelli-race-abuse-inter-milan>
34. Jiří Hošek: profil (2021). *Twitter* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://twitter.com/hosekj/status/1382293123431346180?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1382293123431346180%7Ctwgr%5Ed5d1000d3607d14e82e2e4f941ae917735cb9205%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.ruik.cz%2Fuefa-zverejnila-trest-pro-roofa-a-rangers-to-je-vtip-rozciluji-se-fanousci-slavie%2F
35. JOSEPH–SALISBURY, R., L. CONNELLY a et al. (2020). “The UK is not innocent”: Black Lives Matter, policing and abolition in the UK. *Emerald* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/EDI-06-2020-0170/full/html>
36. Jsou Češi rasisté? Vietnamci nevadí, říká Joch. Ale pořád jim tykáme, oponuje Honzejk (2020). *Rozhlas.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/jsou-cesi-rasiste-vietnamci-nevadi-rika-joch-ale-porad-jim-tykame-oponuje-8248044>
37. KABRHELOVÁ, L., SOCHOROVÁ, B., & TOMEK, M. (2021). Český versus britský pohled na rasismus ve fotbale: totální neporozumění a zabetonované pozice. *Irozhlas.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/podcast-vinohradska-12-fotbal-rasismus-cesko-skotsko-glen-kamara_2110050600_mpa#transkripce
38. KALMAR, I. (2022). *White But Not Quite*. Bristol: Bristol University Press. ISBN 978-1529213591.
39. KARLÍČEK, M. (2016). *Marketingová komunikace: jak komunikovat na našem trhu* (2., aktualizované a doplněné vydání). Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5769-8.

40. KARLÍČEK, M., & KRÁL, P. (2011). *Marketingová komunikace: jak komunikovat na našem trhu*. Praha: Grada. ISBN 978-802-4735-412.
41. Katastrofa, hrůzostrašný zákrok na Koláře. A jeho nástupce se stal hrdinou (2021). *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/brankar-matyas-vagner-ondrej-kolar-slavia-glasgow-rangers.A210319_000203_fot_pohary_min
42. Kauza je u konce. Kúdela požádal právníky, aby zastavili arbitráž u CAS (2022). *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/ondrej-kudela-mezinarodni-arbitraz-cas-glen-kamara.A220311_152433_fot_pohary_vp2
43. KOTLER, P., KELLER, K. L. (2013). *Marketing management*. 14. vyd. Praha: Grada. 816 s. ISBN 978-80-247-4150-5.
44. KOUBEK, M. (2022). *Problematika rasismu ve sportu: Události fotbalového zápasu Rangers – Slavia v českých a britských médiích* [Diplomová práce]. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce: Ondřej Trunečka.
45. Kúdela se odvolal proti trestu za rasismus. Kvůli desetizápasovému trestu by přišel o Euro (2021). *IRozhlas* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/ondrej-kudela-rasismus-trest-odvolani-uefa-glen-kamara_2104231241_jgr
46. Kulhánek: Skotská asociace by se měla omluvit či distancovat od poradce, který označil Čechy za „zkažené ovoce“ (2021). *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Kulhanek-Skotska-asociace-by-se-mela-omluvit-ci-distancovat-od-poradce-ktery-oznacil-Cechy-za-zkazene-ovoce-679152>
47. LIMPORT, D. (2013). *Rasismus a antisemitismus* [Bakalářská práce]. Bankovní institut vysoká škola Praha, Veřejná správa a Evropská unie. Vedoucí práce: Štefan Danics.
48. MACA, T. (2018). Češi nejsou rasisti. S Romy dokážou v pohodě vycházet, říká scenárista Petr Kolečko. *Aktualne.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/televize/cesi-nejsou-rasisti-s-romy-dokazou-v-pohode-vychazet-rika-sc/r~adcd8a0ae39011e8b04aac1f6b220ee8/>
49. Marvin Bartley: Tweet (2021). *Twitter* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://twitter.com/dothebartman1/status/1443851849006817283>

50. MASSON, E. (2015). UEFA and FARE stand against discrimination. *UEFA* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/sustainability/activities/0226-0e920dfd6e53-46d1d17a4d94-1000--uefa-and-fare-stand-against-discrimination/>
51. MCKAY, G. (2021). Rangers react to Ondrej Kudela racism ban as club seek clarification over 'severe' Glen Kamara sanction. *Dailyrecord.co* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.dailyrecord.co.uk/sport/football/football-news/rangers-react-ondrej-kudela-racism-23914105>
52. MENDES-FRANCO, J. (2015). Politics Overshadows Trinidad & Tobago Footballers in CONCACAF Gold Cup. *GlobalVoices* [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://globalvoices.org/2015/07/16/politics-overshadows-trinidad-tobago-footballers-in-concacaf-gold-cup/>
53. MERTEN, K. (1983). *Inhaltsanalyse* (2. vyd.). VS Verlag für Sozialwissenschaften Wiesbaden. [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/978-3-663-10353-0>
54. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2007). MŠMT [online]. [cit. 2023-06-28]. *Bílá kniha o sportu*. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>
55. NICHOLSON, M. (2007). *Sport and the media: Managing the Nexus*. Oxford. 222 s. ISBN 978-0-7506-8109-4.
56. NOVÁK, M. (2021). Penalty spustily sprchu nenávisti. Anglie je zděšená rasismem fanoušků. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/po-penaltach-sprcha-nenavisti-rasiste-jsou-v-anglii-hlasita/r~cb5cbed4e30011eb8fa20cc47ab5f122/>
57. NOVOTNÁ, K. (2020). Rasismus v Česku je, nelze na něj ale svést všechno, míní odborník. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/rozhovor-rasismus-miroslav-mares-black-lives-matter-usa-cesko.A200619_135946_domaci_knn
58. Odsuzujeme jakékoliv formy rasismu (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18256>
59. PATTON, M. Q. (1999). Enhancing the quality and credibility of qualitative analysis. *Health Sciences Research* [online], roč. 34, č. 5, s. 1189-1208. ISSN 2456-2688. [cit. 2023-05-05]. Dostupné také z: <https://europepmc.org/backend/ptpmcrender.fcgi?accid=PMC1089059&blobtype=pdf>

60. PAVLÍKOVÁ, J. (2007). *Sport a rasa* [Bakalářská práce]. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce: Aleš Sekot.
61. PEŇÁZOVÁ, E. (2010). *Národnostní a rasové stereotypy v televizní reklamě (se zaměřením na USA)* [Diplomová práce]. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce: Jiří Kraus.
62. PETRÁČKOVÁ, V., & KRAUS, J. (1998). *Akademický slovník cizích slov: A-Ž*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0607-9.
63. PILCHER, R. (2021a). Rangers' Connor Goldson believes racism will never be eradicated from football and slams 'token gestures'. *Glasgowlive* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.glasgowlive.co.uk/sport/football/football-news/rangers-connor-goldson-believes-racism-20214417>
64. PILCHER, R. (2021b). Connor Goldson 'despises' Slavia Prague as Rangers defender explains what happened in the Ibrox tunnel. *Glasgowlive* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.glasgowlive.co.uk/sport/football/football-news/connor-goldson-despises-slavia-prague-20218209>
65. PODLAHA, J. (2009). *Public relations ve sportovním klubu HC Olomouc* [Bakalářská práce]. Moravská vysoká škola Olomouc, Kabinet profesní přípravy. Vedoucí práce: Michaela Vaněčková.
66. POVEJŠIL, V. (2021). Bolelo to, kopali nás dost. Ale jsme nadšení, řekl Bořil po postupu. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/glasgow-rangers-slavia-praha-postup-ctvrtfinale-jan-boril.A210318_233518_fot_pohary_vp2
67. Prohlášení advokátní kanceláře Urban & Hejduk v zastoupení hráče Ondřeje Kúdely k ukončení mezinárodní sportovní arbitráže CAS (2022). *Urbanhejduk.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.urbanhejduk.cz/blog/prohlaseni-advokatni-kancelare-urban-hejduk-v-zastoupeni-hrace-ondrej-300>
68. Prohlášení advokátní kanceláře Urban & Hejduk v zastoupení hráče Ondřeje Kúdely k rozhodnutí Kontrolní, etické a disciplinární komise UEFA (2022). *Urbanhejduk.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.urbanhejduk.cz/blog/prohlaseni-advokatni-kancelare-urban-hejduk-v-zastoupeni-hrace-ondreje-kudely-k>
69. PŘIKRYLOVÁ, J. (2019). *Moderní marketingová komunikace (2., zcela přepracované vydání)*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0787-2.

70. RADOVÁ, L. (2009). *Problematika implicitních a explicitních rasových postojů* [Diplomová práce]. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce: Karel Hnilica.
71. RANGERS notes the UEFA disciplinary decision relating to our fixture v Slavia Prague at Ibrox on 18th March (nedat.). *Rangers* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.rangers.co.uk/article/club-statement-1404212/7iGhI0w1LAR27MJKdssZ>
72. Rangers Rangers FC 0 - 2 Slavia Praha (2021). *UEFA* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/uefaeuropaleague/match/2029895--rangers-vs-slavia-praha/statistics/>
73. Roofe už zná trest za brutální faul na Koláře. Rangers dostali i pokutu (2021). *ISport.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal-evropske-pohary-evropska-liga/394610/roofe-uz-zna-trest-za-brutalni-faul-na-kolare-rangers-dostali-i-pokutu.html>
74. SÁRA, R. (2022). Tresty od UEFA jsou výsměch. Právník Štovíček radí Kúdelovi, ať se rve. *IDnes* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/jan-stovicek-pravnik-kauza-kudela.A210415_175220_fot_pohary_ald
75. SLAČÁLEK, O. (2021). Je západní postoj k Východu rasismem? Rozhovor s antropologem Ivanem Kalmarem. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-je-zapadni-postoj-k-vychodu-rasismem-rozhovor-s-antropologem-ivanem-kalmarem-40405354>
76. Slavia ctí v boji proti rasismu UEFA Respect program (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18303-Slavia-cti-v-boji-proti-rasismu-UEFA-Respect-program>
77. Slavia obdržela disciplinární rozhodnutí UEFA (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18320>
78. Slavia obdržela disciplinární rozhodnutí UEFA (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18320-Slavia-obdrzela-disciplinari-rozhodnuti-UEFA>
79. Slavia odmítá smyšlené nařčení z rasismu (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18253>

80. Slavia odmítá smyšlené nařčení z rasismu (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18253-Slavia-odmita-smyslne-narzeni-z-rasismu>
81. Slavia podala trestní oznámení za fyzické napadení (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18257>
82. Slavia říká NE rasismu (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18263-Slavia-rika-NE-rasismu>
83. Slavia se distancuje od autorů rasistické fotografie (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18261-Slavia-se-distancuje-od-autoru-rasisticke-fotografie>
84. Slavia upřesňuje informace ohledně trestního oznámení (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18267-Slavia-upresnuje-informace-ohledne-trestniho-oznameni>
85. Slavia žádá zastavení stupňujícího se předpojatého tlaku na UEFA a Policii (2021). *Slavia* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/18277-Slavia-zada-zastaveni-stupnujiciho-se-predpojateho-tlaku-na-UEFA-a-Policii>
86. Slávistický brankář Kolář utrpěl v Glasgow frakturu čelní kosti (2021). *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/pohary/brankar-ondrej-kolar-slavia-glasgow-rangers-zraneni-zlomenina-celni-kosti.A210319_095931_fot_pohary_min
87. SMITH, P. (2021). Rangers' Glen Kamara opens up about alleged racism from Slavia Prague's Ondrej Kudela. *Itv.com* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.itv.com/news/2021-04-07/rangers-glen-kamara-opens-up-about-alleged-racism-from-slavia-pragues-oleg-kudela>
88. SPORT Kamara z Rangers trvá na rasistické urážce. Tvrdé jádro Slavie mu poslalo vzkaz, Tvrdík ho odsoudil (2021). *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/kamara-z-rangers-trva-na-rasisticke-urazce-tvrde-jadro-slavie-mu-poslalo-vzkaz-tvrdik-ho-odsoudil.A210320_122605_ln-sport-fotbal_liako
89. STOLDT, G. C., DITTMORE, S. W., & BRANWOLD, S. E. (2006). Sport public relations: Managing organizational communication. Campaign, IL: Human Kinetics. 376 s. ISBN 978-0-7360-5340-2.

90. STRAKOVÁ, K. (2020). *Marketingová komunikace házenkářského klubu TJ Sokol Nové Veselí* [Bakalářská práce]. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Vedoucí práce: Josef Voráček.
91. SVOBODA, V. (2009). *Public relations moderně a účinně* (2., aktualiz. a dopl. vyd). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-6964-6.
92. ŠEDIVÝ, P. (2014). Rasista hodil na hřiště banán. Alves ho snědl a připravil dva góly. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/zahranici/fotbalista-daniel-alves-rasisticky-utok.A140428_112811_fot_zahranici_pes
93. Tottenham fan banned for hurling banana at Arsenal's Aubameyang (2019). *Theguardian* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/18/tottenham-fan-fined-for-hurling-banana-skin-at-black-arsenal-player>
94. Tottenham fan fined for throwing banana skin at Pierre-Emerick Aubameyang (2018). *Skysports* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.skysports.com/football/news/11095/11584946/tottenham-fan-fined-for-throwing-banana-skin-at-pierre-emerick-aubameyang>
95. Unite against racism in european football (2003). *UEFA* [online]. [cit. 2023-05-23]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/newsfiles/82716.pdf>
96. VELENSKÝ, M., & BUZEK, M. Základy kvalitativního výzkumu v didaktice SH. *Yumpu* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.yumpu.com/xx/document/view/20863782/kvalitativni-analyza-fakulta-telesne-vychovy-a-sportu>
97. Villarreal CF's official statement (2014). *Villarrealcf* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://villarrealcf.es/en/villarrealcf-official-statement/>
98. VIPLEROVÁ, T. (2022). *Koncepce interního PR na UK FTVS* [Diplomová práce]. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Praha. Vedoucí práce: Josef Voráček.
99. VOJTÍŠEK, P. (2012). *Výzkumné metody*. Praha. [online]. [cit. 2023-05-24]. ISBN 978-80-905109-3-7.
100. VOTAVOVÁ, K. (2022). Dle západních rasistů jsou všichni Východoevropané tak trochu Rusové, říká antropolog Ivan Kalmar. *A2larm* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://a2larm.cz/2022/06/dle-zapadnich-rasistu-jsou-vsichni-vychodoevropane-tak-trochu-rusove-rika-antropolog-ivan-kalmar/>

101. WEEKS, K. R., DIXON, T. L., TOLBERTOVÁ, A. N., SEVILLAOVÁ, M. (2020). Black Stereotypes in the Media: A Continuing Problem. In: BILLINGS, Andrew C., PARROT, Scott. *Media Stereotypes: From Ageism to Xenophobia*. New York: Peter Lang. ISBN 978-1-4331-6667-9.
102. WOLF, J. (2000). *Lidské rasy a rasismus v dějinách a v současnosti*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0099-4.
103. Zastavte urážení našich dětí! / Stop abusing our children! (2021). *Sparta* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://sparta.cz/cs/clanek/zastavte-urazeni-nasich-deti-stop-abusing-our-children-38568>
104. ŽIŽKA, V. a M. JŮZEK (2021). Kúdela nesmí na Euro. UEFA "pozdě" zamítla jeho odvolání, rozhodl svědek. *Denik.cz* [online]. [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/fotbal/zazrak-se-nekona-kudela-si-na-euru-nezahraje-komise-uefa-zamitla-jeho-odvolani-2.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Zainterесované skupiny – stakeholders u PR.....	13
Obrázek 2 – Rozdělení PR podle oblastí, nástrojů a sektorů.....	14
Obrázek 3 – Emblém se sloganem Mistrovství světa 2006 v Německu.....	24